

КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

42-ИЛ ЧИҚИШИ
№ 125 (11. 571)

29 май, якшанба, 1960 йил.

Баҳоси 30 тийн.

ИЖОДИЙ МЕҲНАТ БИЛАН ТИНЧЛИК ИШНИ МУСТАҲКАМЛАЙЛИК, КАПИТАЛИЗМ БИЛАН ИҚТИСОДИЙ МУСОБАҚАДА ҒАЛАБАНИ ТАЪМИНЛАЙЛИК!

Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси
илғорларининг Бутуниттифоқ кенгашида 1960 йил 28 майда

ўртоқ Н. С. ХРУЩЕВнинг сўзлаган нутқи

Қадри ўртоқлар!

Сизнинг олдингизда, коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари олдидан нутқ сўзлаб, сизларни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номи-

дан табриклашим билан раҳмат мамнунман. Сизларга ва сизлар орқали саноат, қурилиш, транспорт, қишлоқ хўжалиги илғорларининг кўп миллионли армиясига Совет Ватани бахт-саодати учун, коммунизм қуриш учун қилаётган меҳнатингизда бундан бундан ҳам муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз!

турли муассасалар ва лабораторияларда, илмий тадқиқот институтларида қарамонона меҳнат қилиб, ўз меҳнатлари билан коммунизмни вужудга келтириётган замонамиз илғор кишилари буюк армиясининг гули, ифтихори.

Бу залда кўп ёшларни кўриб жуда хурсанд бўлдим. Бу табиий бир ҳол. Коммунистик меҳнат бригадалари мусобақасининг ташаббускори бўлган Ленин комсомол ўзининг қарамонона тарихида инти шонли саҳифа очди. Ленин комсомол улуғ Коммунистик партиясининг содиқ, ишончли ёрдамчиси, партия идеяларини жўқинилик билан амалга оширувчи ақаллигини яна бир марта кўрсатди.

Коммунизм — дунёнинг ёлғиши ва уни ёшлар кўрмоғи керак.

Сизнинг комсомол қўшинингизда шундай деб қўйилган керак. Биз, кеска авлод кишилари ҳам бу қўшинни мамнуният билан қўйлаймиз. Биз ўз теваригимизда ёш сафдошларимизни, ёш кучларни кўриб хурсанд бўламиз ва фарҳанамиз. Демак, ҳаётимиз беҳуда кетмаётди, демак, келажак коммунизмникидир!

Париждаги учрашув арафасидаги икки позиция

Азиз ўртоқлар! Халқаро воқеалар ва ҳусусан кейинги ҳафтадаги воқеалар сизларни шубҳасиз, қизиқтиради. Биз чет мамлакатларга қилган сафаримиздан қайтиб келганимиздан кейин одатда ўша кунгек ёки иккинчи кунни мосқалликлар олдига ҳисоб берамиз. Бу сафар, сизнинг кенгашига ўтказилишининг билан, бу ҳисобни бир аз кечиктиришга қарор бердик. Бунда Парижда Москвага қайтишда Берлинда Германия Демократик Республикасидаги немис ўқувчилари олдига нутқ сўзлаганимиз ҳам эътиборга олинган эди. Ана шу нутқда биз аниқлар тўплайди ва Америка Қўшма Штатлари ҳукуматлар бошлиқларининг Париж кенгашини барбод берганликлари мусобақати билан келгуси ҳақидаги фикрларимиз баён қилинди. Сизлар бу нутқни ўқиган бўлсаларингиз керак.

Парижда қилган сафаримиздан бундан бунча кун ўтди. КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати юксак доирадаги Париж кенгаши ўтказилмаётган қандайдир тўшунувчанликларини ва бунга қандай баҳо берганликларини айтиб беришни истайдилар. Америка самолётининг Совет Иттифоқи доирасига хиёнаткорлик билан бостириб қирғилгани буларнинг учун айбни эди. Бунда самолётнинг унинг ўтиши тўғрисидаги баҳо беришга, — самолёт баъзан чегарани тасодифан бузиб ўтишни мумкин. Аммо бу сафар самолётнинг чегарани бузиб ўтиши тасодифий бир ҳол эмас эди. Бу ҳол рўй бериб чоқда Америкадаги расмий шахслар, шу жумладан президент ҳам самолётнинг бостириб қирғилганини қўшма Штатлар ўтказиб келмаётган сиеатга боғлиқлар дедилар. Бунинг устига ана шундай учушлар шу вақтгача ўтказиб келинган эди ва бундан бундан ҳам ўтказилгани, чуқун бундай учушлар гўё, АҚШнинг ҳавфсизлиги манфаатлари учун зарур, дейдилар. Американинг расмий шахслари, Қўшма Штатларнинг президенти ана шундай сурбетларга бебошлик қилдилар, ана шундай қабихликкача бори етдилар!

Турли кишилар юксак доирадаги кенгашининг бўлмағи қолганлигини турлича изоҳлаётган бўлсалар ҳам, ҳозирги пайтда барча мамлакатлар халқларининг эътибори ана шу воқеага қаратилган, ҳақли суратда қаратилган! Сиесий, давлат ва жамоат арбобларининг кўпчилиги кенгашининг ўтказилмағи қолганлигига кимлар айбни ақаллигини тўғри тўшунмоқда. Бунда қандайдир алоҳида дошмамандлик ҳам талаб этилмайдилар. Совет самолёти эмас, балки Америка самолёти чегарани кесиб ўтиб, бошқа мамлакатнинг доирасига бостириб қирғилди. Америка самолёти шу территориясини устидан ўчиб ўтган мамлакатнинг суверенитетини,

Азиз ўртоқлар! Коммунистик меҳнат зарбдорлари ва бригадаларини ҳақли суратда коммунизм пионерлари деб аташ мумкин. Маълумки, пионерлар олдига бориб, асосий кучларга йўл очиб берадилар, аммо улар ана шу кучлардан ажралиб қолмасликлари, бошқа кишилардан ажралиб қаратилишга уримасликлари керак. Агар сиз ўз коллективларингизда ўралиб қўлиб, биз жуда пок кишилармиз, жуда яхши кишилармиз, бошқалар билан нима ишимиз бор, деб айтадиган бўлсангиз, катта хизмат қилмаган бўлар эдингиз. Партия, халқ сизларни новаторлар деб билади, чуқун ҳозирги кунда кўлга қирғилган ҳамма нарсаларингиз, ҳозирги кунда эгаллаётган барча марраларингизни эртаги кунда бошқаларга топширишга ҳаракат қиласиз. Сизнинг кучингиз ана шундай, сизнинг шухратингиз ҳам ана шундай. Бутунги шогирдлар эртаги кунда устозлар бўлиб қолар экан, бу жуда яхши иш. Ахир бизнинг умумий ишимиз бундан манфаат кўрмас-ку, ҳаммамиз манфаат кўрмас-ку!

Сизларнинг орангизда тажрибали мастерлар ва қўбиятли ташкилот-

чиларнинг Валентина Гагановадан ибрат олиб, қолоқ коллективларини илғорлар даражасига қўтариш учун ана шу қолоқ коллективларга ўтишчи қабил ажайиб ташаббус вужудга келганлигини алоҳида қайд қилиб ўтишни бажонидил истаймиз. Ана шу ўртоқлар илғори қолоқ бўлган бошқа бригадаларга ўтганига ҳақли кўп вақт бўлгани йў. Индиликда бу бригадалар коммунистик меҳнат коллективлари деган юксак номга сазовор бўлдилар.

Партия етти йиллигининг биринчи йилида вужудга келган ана шу олижаноб ташаббусни қизини қўллаб-қувватлаганлигига сабаб нима? Ўртоқлар, бунга сабаб шунки, бир бригада, бир завод, колхоз, совхоз ёки бир районнинг ўзинга коммунизмга борилайди. Биз ҳаммамиз биргаликда бўлиб, умумхалқ курашини кенг ривожлантириб юбориш йўли билангина коммунизм чўққиларини эгаллаймиз. Партия, совет, касба сово ва комсомол ташкилотларининг бурчи дон шуни эса тутишдан, омани етти йиллик план вазифаларини бажаришга сафарбар этишдан иборат.

Баъзи кишилар етти йиллик планини бажаришда қийинчиликлар рўй берди, деган ҳар хил уйдирмаларни тўқмоқдалар. Аммо маълумки, кўрсаткич қўбш нурини ҳеч қачон қўрмаганлиги учун ҳам унга кўрсаткич номи берилган. Албатта, у қўбш нурларининг нечоғли ёруғ ва ёқимли ақаллиги тўғрисида фикр юритилмайдилар: у бунга тўшунмайди ва тўшунмайди. Лекин бу билан қўбш ўз нурини сонидан тўхтаб қолмайди-ку.

Капитализмнинг ана шундай ҳимоячилари ва ювиндиҳўрларига қараб бир сўз айтиш ўринли: сизлар етти йиллик план бажарилмайдилар, деган умид билан ўзингизга нечоғли кўп тасалли берадиз экансиз, сизга ҳабдорини ютмоқ бамисо-ни заҳардек аччиқ бўлади, вақти келиб, етти йиллик план муддатидан илғори бажарилганлиги эълон қилинган чоқда, — бундай вақтнинг келиши жуда яқин қолди, — ана шундай ҳабдорини ютмашга тўғри келажакнинг эса олиб қўйингиз, бунга олдиндан тайёралигингиз!

Совет ҳукумати ёппасига ва ба-тамом кўросизланиш планини Бирлашган Миллатлар Ташкилотига тақдим этганлиги ва бу планини биринчи бўлиб амалга оширишга қарор қилганини қабил бундан дунёга маълум бўлган факт ҳам Совет Итти-Фоқининг тинчликни интилайтганли-гини кўрсатади. Совет Иттифоқи ўз ташаббуси билан ўз қўроқли куч-лари сонини удан бир қисм миқдор-ида қисқартирмоқда. Бирор давлат низоли масалаларини уруш йўли билан ҳал этиш ниятида бўлар экан, ўз қўроқли кучларини қисқарти-ришга қўшмаслиги ҳар бир кишига аён.

Биз яқинда СССР Олий Совети-нинг сессиясини ўтказдик ва иччи ҳамда хизматчилардан олинган соқилларни бекор қилиш тўғрисида ва 1960 йилда етти ҳамда олти со-латик иш кунига ўтишни тўтатил-ш тўғрисида муҳим қарорлар қабул қилдик. Бу ҳам, тинчликни муста-ҳкамлаш манфаатларини кўла тав-тиб қилинган катта ишдир. Бу иш капитализм дунёсига уруш йўлини тўтатган кишилар қилаётган иш-ларга тамомла қилодир. Шу нарс-равшанки, уруш ҳақида кўриб беришни талаб этади. Зўр бе-риб қўроқланиш халқлар зимма-сига оғир юк бўлиб тушади, зўр бе-риб қўроқланиш ишчи ва хизмат-чиларнинг иш ҳақидан олинган соқил-ларни қўлатиришга тақозо этади.

Биз империализм дунёсига худди шундай манзарани кўрмоқдамиз. Париж кенгаши барбод бўлиши билан Қўшма Штатларда зўр бе-риб қўроқланиш тарафдорлари ҳарбий чинчиларни, қўроқланиш учун бў-ладиган харажатларни қўлатириш учун кенг миқёсда кампания ўтказ-иб бошладилар. Ана шу мақсадлар учун пулни қаердан олиш керак? Ҳар бир кишига шу нарс-равшан-ки, монополистар ҳарбий харажат-лар учун маблаг ажратмайдилар. Уруш ваҳимаси билан ана алахад-ва зўр бе-риб қўроқланиш аввал-дидек ҳозирда ҳам монополистар-нинг Америка ишчилари ва хизмат-чиларининг турмуш даражасига ҳу-жум қилишларига сабаб бўлади.

Ишчи ва хизматчилардан олин-ган соқилларни бекор қилиш ва иш кунини қисқартириш ҳақидаги инстик партиянинг давлатимизни қаттиқ асосда ривожлантириш соқис-даги фаолиятини исбот этувчи энг яхши далил, энг яхши аттестатдир.

Бинобарин, бизнинг ҳамма қадам-ларимиз, бутун ҳаракатларимиз Со-вет Иттифоқи тинчликсеварлик сие-сатини изчиллик билан амалга оши-риб келаятганлигини кўрсатади. Биз ҳал этилгани лозим бўлган баъзи масалалар юзасидан, масалан, Герма-ния билан сулҳ шартномаси тўзун тўғрисидаги, Ғарбий Берлиннинг уруш шаҳарга айлантириш ҳақидаги маса-лалар юзасидан бир ёқлама чора қи-ришга шошилмадик. Ер юзидати соф

виждонли кишилар бизнинг сиесати-миз тинчлик ва халқлар ҳавфсизли-ги манфаатларини астойдил кўзда тутганлигини кўриб турибдилар.

Энди бизнинг партнёрларимиз ва, аввало, Америка Қўшма Штатлари ана шу кенгаши қандай тайёргар-лик қўрганликларини кўздан кечи-райлик.

Биз Қўшма Штатларда президент Эйзенхауэр ва Американинг бошқа давлат арбоблари билан учрашиб, фикр олишганимизда, менда прези-дент Эйзенхауэр тинчликни ва халқ-аро вазиятнинг яхшиланишини ҳа-қиқатан ҳам истади, деган таас-сурот пайдо бўлган эди. Шунга айти-шим керакки, мен президентнинг ўзи ҳозирда ҳам тинчликни истаётганли-гига аввалдидек ишонаман. Аммо, президентнинг яхши ниятлари билан Америка ҳукуматининг тақси сие-сати ўртасида тафовут бор экан. Бу, жаҳаннамга судрайилган яхши ният бўлиши мумкин. Эйзенхауэрнинг бо-радиган жойи ҳам ана шу.

Америка Қўшма Штатларда прези-дентнинг ақволи мушқурдоқдир. Биз Кэмп Дэвидда бўлган чоқдаёқ мен президент Эйзенхауэрга менинг вазиятнинг сизнинг вазиятигиздан шу билан фарқ қиладики, бизнинг мамлакатимизда ҳукумат, партия, халқ — бутун мамлакат бир фикрда турибди, яъни халқаро кескинликни юмшатиш, «совуқ уруш»ни тутати-ш ва мустақкам тинчлик учун шарт-шароит вужудга келтириш йў-лини ўтказиб келмоқда, дедим. АҚШ президенти келганда шунга айтиш керакки, тинчликсеварлик мақсад-ларини амалга оширишга ҳақикат берадиган кишилар унинг орқасида соя бўлиб турибди.

Мен Қўшма Штатлардан қайтиб келганимдан кейин Москвада ўтга-зилган митингда Қўшма Штатларда «совуқ уруш» ва зўр бе-риб қўроқ-ланишнинг давом эттириш тарафдори бўлган кучлар бор ва бу кучлар га-лаба қиладики, ёки халқаро муно-сабатларда кескинликни юмшатиш тарафдори бўлган кучлар галаба қи-ладими, деган савогага узиб-кесиб жавоб бериш учун шомилмаслик ке-рак, деб яна бир бор айтдим.

Аммо, биз, халқаро кескинлик-нинг юмшатилишини аввалдидек, ҳозирда ҳам истаймиз ва шу йўлда ҳаракат қилиб келдик, ҳаракат қил-моқдамиз ва юксак доирадаги кенгаш ўтказилмағи қолганлига қарамай, бу йўлда ҳаракат қила берамиз.

Бизнинг АҚШ га қилган сафаримиз ва ўтган йили рўй берган бошқа воқеалар бутун дунё халқлари, шу жумладан Америка халқи ҳам тинч-тотув яшашга ишонибгина қолмай, балки «совуқ уруш»ни тўхтатишга, давлатлар ўртасида нормал муноса-батлар ўрнатилганлигига интилайтганлик-ларини ҳам кўрсатади. Бу ҳол зўр бе-риб қўроқланиш орқасида бойлик тўплайтган Америка милитаристлари ва монополистарини чўқитиб қўй-ди. Улар ўз позициялари таҳликада қолганлигини сезиб, юксак доирада-ги кенгашини барбод этишга тайёргар-лик қила бошладилар, халқаро вазиятни яна кескинлаштири-шга ҳаракат қилишди.

Афтидан, АҚШ да Америка ташқи сиесатининг бундан кейинги йўли теварагида ички кураш қизиб кетган бўлса керак. Бу кураш турли со-ҳаларда рўбга қилиди.

(Давоми иккинчи бетда)

Ўртоқ Н. С. ХРУЩЕВ нутқининг давоми

(Боши биринчи бетда)

Кенгаш арасида Герттер, Диллон, сўнгра аса Никсоннинг ҳам сузлаган нутқлари бизни ташвишлантирмай қолмас эди. Уларнинг нутқлари оқилона бўлмаган, янголлик руҳидаги нутқлар эди. Агар бу нутқлар бизга таъзиқ кўрсатиш мақсадида сузланган бўлса, бундай таъзиқ албатта, муқаррар барбод этилади, чунки, Совет ҳукумати ва совет халқи таъзиқдан қўрқмайди. Биз яхшиликка аҳлиёлик билан жа-воб қайтарамиз, лекин биз ҳар қандай таъзиққа қатъий зарба берамиз. Бунинг учун бизда етарли имкони-ятлар бор.

Герттер, Диллон ва Никсонларнинг нутқлари худди муқаддимадек бўлган эди. АҚШ президенти ўз мабу-лот конференциясида ана шу янголлик чизиқларини маъқуллаганини бизни кўпроқ хафа қилди ва дил-мизни сиёҳ қилди, деб айтиш мум-кин. Эйзенхауэр ана шу нутқларда Қўшма Штатларнинг таъзиқ сиёсати баён қилинган, деб очиқ айтди.

Шу билан бирга Габриел Германия ҳукуматининг енг илчилари ишлари ҳам кучайиб кетди. Габриел Германия ҳукумати юксак доирадаги кенгаши-умуман барбод қилиш ёки ҳеч қандай натижа бермайдиган қилиш учун бутун чораларни кўрди. Аден-ауэр Вашингтонга, Парижга, Римга, Токио ва Лондонга борди. Давлат ар-бобларининг бошқа мамлакатларга қилинадиган сафарлари агар тинчлик-ни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзда тутинадиган бўлса, бундай са-фарлар умуман икбий ҳолида. Аммо, канцлер Аденауэр каби «ий-лис-ка-казодек» пойтахтдан-пой-тахтга изиб юрган бир чоқда бу ёмон ишлардан дарак бериб, халқ-аро кескинликнинг юмшатиладиган эмас, балки «совуқ уруш»нинг авж олдирилишидан дарак бериб.

Бу ҳол Париждаги учрашулар арасида бизни ҳам ҳавотир қилди қўйди.

Лекин Америка Қўшма Штатлари-даги ҳуқуқдорлар сурбетлик билан икки ҳарбий янголликни бирин-кетин амалга оширган чоқда уларнинг асли ниятлари жуда аён бў-либ қолди. Улар 9 апрелда ҳарбий разведкачи самолётни мамлакатимиз доирасига учирдилар. Самолёт ўз ба-зисига қайтиб борди. Бу уларни яна-да қайҳорик ишларга ундади. Улар Совет Иттифоқи доирасига агрессив мақсада ана бостириб киришга қар-ор бердилар. Улар бунинг учун халқаро пролетар бирдамлиги бай-рами — 1 Май кунини муъаллажид-лар. Уларнинг мақсади ана шундан ҳам иборат эдики, улар совет халқи-ни таъқир этмоқчи, Совет Иттифо-қининг оубусига пугтур етказмоқчи бўлган эдилар.

Америка самолётининг мамлака-тимиз доирасига бостириб кириши билан боғлиқ бўлган фактлар ҳозир бутун дунёга яхши маълум. Аммо, Америка самолёти уриб туширилган-лиги тўғрисида ҳабар берганимиздан кейин ҳам АҚШ ҳукумати хибат-корлик ва рибкорлик билан ҳаракат қилганини кўрсатмоқ учун буни аслабид ўтказмади.

Рад этиб бўлмайдиган фактлар ва ашбей далиллар билан шарманда-шармор қилинган Америка маъ-мурлари тан олмиша мажбур бўли-лар лекин ўзларида инсоний ахлоқ-нинг асари ҳам қолмаган қа-биҳ агрессорлар қандай тан ол-салар худди шундай тан олдилар. Улар самолётни разведка мақсади-га юборди, самолётларимиз Совет мам-лакатига устида учиб келган эдилар ва бундан бунча ҳам ундадилар, де-дилар. Бундай учинлар гўё, АҚШ-нинг миллий хавфсизлигини таъ-минлаш учун даркор эмиш. Бундан ташқари, улар АҚШ самолётлари-нинг Совет Иттифоқи доирасига учи-шин учун АҚШ эмас, балки Совет Иттифоқи айландир, чунки, Совет Иттифоқи Америка ҳарбий самолёт-ларининг Совет территорияси усти-дан учинларига руксат бериштир ва АҚШ разведкачи жосуслик маълумотлари билан таъмин этма-тир, дедилар.

Умуман бирининг уйига тушган ўғри тўғрисидаги машҳур халқ ма-қолида айтилган манзара ҳосил бў-лади: «Қишлоқда уй кўп бўлганини учун ўғри гуноҳкор эмас, балки ўғрини киргизганлиги учун уй гу-ноҳкордир».

Биз рўй берган аҳвол тўғрисида жиддий фикр юритдик ва шундай бўлса ҳам, АҚШ президенти тушиб қолган бўлмағур вазиятдан унинг чиқиб олинишга ҳалокат берадиган ҳеч қандай чора қўрмайликка қарор бердик. Биз ҳатто АҚШ президенти бундай ҳаракатларни билмаган ёки маъқулламаган бўлса керак ва аф-тидан, Пентагондаги мияси айнаб қолган кишилар ва жосусликни ўзи-га касб қилиб олган Аллен Даллес гуноҳкор бўлса керак, деб айтдик.

Аммо Эйзенхауэр ўзига берилян имкониятдан фойдаланмади ва жо-суслик мақсадидаги учинларни ўзи маъқуллаганини ва бу учинлар ўзининг руксати билан ўтказилган-лигин айтди.

Ҳозир ҳам менинг фикрим шунки, президентнинг бу учинлардан хаба-ри бўлмаган, лекин у президент бў-лагани учун буни билмаганини бўйнига олиш, мамлакатда нима-лар бўлаётганини билмаётганини бўйнига олиш ўнғайиш бўлган. Чун-ки, ас ҳолда Америка халқи, бутун

дунё Американинг жосус самолёт-лари бегона мамлакатлар устида руксат олмай учиб юрганидан беҳабар қол-ган бу президентнинг ўзи қанақа президент, ахир, деб ўйлаган бўлур эдилар. Агар шундай бўладиган бўл-са, президентнинг руксатисиз уруш бошланиб кетиши ҳам мумкин-ку, бу ҳолда америкаликлар ўз қонларини тўқшига мажбур бўладилар.

Лекин бу — менинг фикрим, пре-зидент бу фикрга қўшимаслиги мумкин. Бироқ америкаликларнинг ўзлари айтишатики, президент-мизнинг иккита вазифаси бор: унинг бир вазифаси — гольф ўйнаш, ик-кинчиси — президентлик вазифаси. Бу вазифаларнинг энг каттаси қай-си? Энг каттаси, гольф ўйнаш, пре-зидентлик аса қўмақи вазифа бўлса керак.

Бизда ҳақли суратда шундай бир савол пайдо бўлди: биз умуман ким билан иш кўрмоқчимиз? Бошқа дав-латлар орасида аштан ҳолда ҳамма томонидан танилган халқаро қонда-ларга амал қилишдан воз кечаётган Америка Қўшма Штатларининг ўзи қандай давлат экан, ахир? Ҳозир тинч дунёда, барча халқлар яхши қўшнилардек яшаган инти-моқдалар-ку. Агрессив давлатига бошқа мамлакатларга нисбатан ҳа-ти-ҳаракатининг ҳеч қандай қонда-лири тан олмишдан очикдан-очиқ воз кечиши, улар билан нормал муноса-батларнинг ривожлантирилиши истамаслиги мумкин.

Шундан кейин Қўшма Штатлар агрессив ҳаракатларининг мақсади ҳукуматлар бошлиқларининг ақин-лаш қолган кенгашига зарба бе-ришдан иборат эканлиги аён бўлиб қолди. Улар Парижда кенгаш ўтқа-зилмиша йўл қўймасликка қарор бериб, бундай вазиятда АҚШ нинг ҳарбий буюжтини кўпайтириш, ҳар-бий заказларни кўпайтириш, мухит-ни кескинлаштириш ва «совуқ уруш»нинг энг ёмон даврларига қайтиш, зўр бериб қуролланиши бутун чоралар билан авж олдириш мақсадида уруш ваҳимасини қизи-тиб юборишга уриндилар. Кенгаш-нинг ўтказилмай қолганлиги учун бутун айбон Совет Иттифоқиға, яъни ўз айбонини бошқаларга тўқашга уриндилар.

Юксак доирадаги кенгашни АҚШ ҳукумати барбод қилди

Кўриб турибсизки, Парижда биз «ёқимди» вазиятга тушдик; Аме-рика қўшнларига қуролни шай қи-либ қўлга олган эдилар, уларнинг авиацияси ва флоты жанговар тайёр ҳолатда келтирилган эди. Агар жид-дий гапирилганидан бўлса, Америка Қўшма Штатларининг кенгаш бош-ланмиш арасида бундай ҳаракат-ларига энг кўп оқибат бериб бўлмас эди.

Лекин ана шунларнинг ҳаммаси-га қарамай, Совет Иттифоқи Комму-нист партиясининг Марказий Ко-митети ва Совет ҳукумати охирига-ча чидилмай бўлишга, юксак доира-даги кенгашни кутқариб қолмоқ учун ҳамма имкониятлардан, лоқал энг кичкина имкониятлардан ҳам фойдаланишга, тинчлик ва халқаро ҳамкорлик манфаатларини кўлаб, бу кенгашни ўтказишга муваффақ бўлишга қарор қилдилар.

Шундай мураккаб вазиятда Па-рижда жўнар эканми, президент Эйзенхауэр мардик қилиб Қўшма Штатларнинг Совет Иттифоқиға қарши агрессив ҳаракатларини қорал-ди, айбдорларни жазолайди ва бундай ҳаракатлар тақрирланмайдиган деб таъини бериб, деган умидни узганимиз йўқ эди. Шу билан Қўш-ма Штатлар томонидан қилинган тўққизкилин бартараф этиш мум-кин бўлур эди.

Парижга олдиноқ бориб олиб, мен ташқи ишлар министри А. А. Громио ва муҳофа министри Со-вет Иттифоқи Маршал Р. Я. Мали-новский билан биргаликда дастлаб Франция президенти генерал Шарль де Голль ва Буюк Британия беш министри Гарольд Макмиллан бил-лан учрашдик ва уларга ўзимиз-нинг позициясини айтиб бердик. Франция ва Буюк Британия агрес-сив Шимолий атлантик блокда АҚШнинг иттифоқчилари бўлган-ликлари ва шу сабабли уларнинг раҳбарлари ўз фикр-мулоҳазалари-га ага бўлишга ва айниқса муста-қил ҳаракатлар қилишда ундалик аркин бўлмаганликлари қарамай, Франция ва Буюк Британия раҳ-барлари юксак доирада кенгаш ўт-казилишидан ўзарининг манфаат-дор эканликлари кўрсатдилар, деган таассурот бизда вужудга кел-ди.

Ҳар ҳолда, шу сўхбатлардан кей-ин бизнинг позициямиз тўғрисида де Голль ва Макмилландан ахборот олган Америка Қўшма Штатлари-нинг президенти юксак доирадаги кенгашга йўл очиб берадиган қа-дамлар қўлди. Ёки лоқал биз билан гаплашиб кўришга уринди, деб кутган эдик. Бунинг учун унинг фўрсати етарли эди: тўртинчи фа-кат 16 май дунёбола кун артал-диғи учрашдик.

Бироқ, Эйзенхауэр ўзига бери-дан бу имкониятдан ҳам фойдалан-мади. У, ҳатто, биз билан учра-

Умуман олганда, биз АҚШ ҳуку-матини кенгаш арасида қилган ҳамма ҳаракатлари Совет Иттифоқи-га таъзиқ кўрсатишга муъаллажид-ганини олдиндан тўғри кўриб билган эдик. Қўшма Штатларнинг раҳбарлари Хрушчев Парижга кел-ганида улуг ва қудратли давлатнинг вакили сифатида тенг шароитда бо-шқа давлатлар билан музокара-лар олиб бориладиган, балки тинч-тотув яшашни ўттириб сўрайди, давлатлар ўртасидаги тинч муносабатларни сақ-лаб қоллиши илтимос қилади, деб умид қилган эдилар. Бу билан биз-нинг мамлакатимизни бутун дунё олдида, социалистик мамлакатларда-ги қардош халқлар олдида, Осиё, Аф-рика, Латин Америкасидаги мамла-катларнинг тинчликсевар халқлари олдида таъқир этмоқчи бўлган эдилар. Улар АҚШ ўз хоҳишини Совет Иттифоқиға ҳам мажбуран қабул қилдиришга қодир эканлигини на-моийш қиломоқчи бўлган эдилар.

Кўриб турибсизки, уларнинг ния-тлари кичкина эмас эди, аммо мўла-жаллари жуда ҳам аҳмоқона бўлиб қолди. Улар ўз мўлажаллари ва ҳа-ти-ҳаракатларини қувватлаш учун Париждаги кенгаш олдиндан Америка қўшнларига ва бутун дунёдаги база-лари бўйича ҳарбий тревога эълон қилдилар.

Уларнинг бу ҳаракатларини бун-дай сўзлар билан тавсифлаш мум-кин: улар, афтидан, асабийлашмоқ-далар. Бунни америкачисиға қилиб ифодаласа, бундай дейиш ҳам мум-кин: улар «форрестоллашдилар», чунки Қўшма Штатларнинг сойқ му-лофаа министри «Форрестол уруш-дан кейин шу қадар қўрқиб қолган ва СССР Қўшма Штатларга ҳужум қилади, деб шу қадар ваҳимга ту-шиб қолган эдики, бунинг натижаси-да жинни бўлиб қолди. Уни госпи-талга ётқизиб қўйишди, газеталар-нинг ёзишга қараганда, кўчада ўт учирш машинаси ўти бораётгани-га, бу машинанинг овози унинг ку-логига совет танкларининг овози бўлиб эшитилган, гарчи у жиннилар-га кийинтирилганидан қўйлақда бўл-са ҳам, ўзини деразадан ташлаган. У шундай қилганилиги учун мамлакат қаҳрамони бўлиб қолган бўлса керак, ана авианосецга «Форрестол» деб ном ҳам қўйганлар.

Шунинг ҳам истамади. Эйзенхауэр ўзининг 25 майдаги нутқида, Хруш-чев мен билан учрашганини астама-ди, деб мента таъна қилганилиги ме-ни, айниқса, таъжублантирди. Хўш, бундай шароитда ким ташаб-бус кўрсатиши керак эди? Ҳар ким-га ҳам равшаниш, мамлакатларимиз ўртасида яхшилана бошлаган муно-сабатларни бузган киши ташаббус кўрсатиши лозим эди. Бу ҳаммага тўғри тушуниладиган бўлур эди. Аммо, у қабул қилишни сўраб ялғиниб ке-лган, деб мени кутиб ўтирган экан. Лекин шундай қилинганда эди, учрашув бошқа тус олиб кетган бў-лур эди: Совет Иттифоқининг ҳақорат қилинган бўлса ҳам, биз бунга қа-рамай, Эйзенхауэр билан учрашш йўлини қидирган бўлиб чиқар эдик. У ҳурматиини қўлдан бериладиган ҳеч бир ҳуқуқдан бунга рози бўла олмайди. (Тўғри! деган овозлар. Гу-лдурос давоми қарсанлар. Ҳамма ў-нидан туради). Мен ҳам, ўртоқлар, во-қеани тўғри тушуналганимизга учун, ўз ҳукуматининг қувватлаётганли-гиниғи учун қарас қаламан, сиз-ларни олқишлаб қарас қалайтир-ман.

Азиз ўртоқлар, биз Парижда бўл-ган вақтимизда совет халқи бизнинг позициясини тўла равишда қувват-лашмига зарарча шак-шубҳа қилгани-миз йўқ. Биз Эйзенхауэрни Елсей саройидаги дастлабки кенгашда кўр-дик, ҳоло. Менинг таъбиётимга жа-вобан у, олдиндан тайёрлаб қўйил-ган текстини ўқиб берди. АҚШ ҳу-кумати ўзининг агрессив сиёсатини ўтказишдан қайтмаётганлиги ва у, президент сифатида бу сиёсат учун масъулиятни ўз зиммасига олиб, бу сиёсатни оқлаётганлиги унинг ўқиб берган текстиндан аён бўлиб қолди.

Эйзенхауэрнинг шу баёнотида АҚШ ўзининг жосуслик учинларини «тўхтатиб қўйди» ва бу учин-ларни ана бошлайди, деган гап бор эди. Америка пропагандаси ма-на шу гапни илб олиб, катта шов-қир кўтарди. Бизга: сизга қаноат-лануриқ жавоб бердик-ку, сизга ана нима керак, дейиша берди!

Ахир бу малайларнинг қилиғику. Хўжайин малайнинг тушунига бир муштлаб кейин унга бирмири пул берса, малай дарҳол унга: раҳмат, нима хизмат бурсасиз, хўжайин! деб термулди тураредилар. Лекин биз ўзимизнинг қилиғимизни, қилма-рини вакили ақаллигимизни ва Совет давлатимизнинг негизи нақадар му-стаҳкам эканлигини билмайми!

Лекин, биринчидан, АҚШ прези-дентининг ўзи учинлар мен Оқ ўй-да турган муҳдат давомидаги таъ-тиб турлади, яъни 1961 йил январь ойига қадар тўхтатиб тура-лади, деб айтди. Иккинчидан эса, ҳатто, шу қарорнинг ўзи ҳам мам-лакатимизнинг осмонига бостириб киришдан иборат агрессив сиёсат-дан воз кечиш ва шу сиёсатни қо-ралаш тариқасида тақдим қилина-ди, балки Америка президентининг

Совет Иттифоқиға қилган қандайдир раҳм-шафқати тариқасида тақдим этилади.

Лекин биз империалистлар қў-лидан садақ олишни истамайми. Уларнинг бизга сизларнинг терри-торияниғи тепасида самолётларни жосуслик мақсадида учирлини вақ-тинча тўхтатиб туради, деб «раҳм-шафқат» юзасидан берган ваъдала-рига муҳтож эмасми, — ўз суверен-итетимизни муҳофаа қиломоқ учун бизнинг етарли кучимиз бор. «У-2» жосус самолётини бизнинг ос-монимизга юборганлар буни ўз кўз-лари билан аққол кўрдилар. Учувчи тўримада ўтирибди, самолётнинг пар-чалари аса Горький номидаги мада-ният ва истироҳат богида виставкага томоша учун қўйилди. Энди биз Америка ҳукуматини оқоҳланти-тириб, агар бундай учинлар ана бошланадиган бўлса, биз Америка-нинг жосус самолётларини бундан бунча ҳам уриб тушира берамиз, деб оқоҳлантириб қўйдик.

Шундай қилиб, 16 майдаги даст-лабки учрашувимизда Эйзенхауэр ўқиб берган баёнот ҳеч бир янги-лик бермади. Америка Қўшма Штат-ларининг президенти юксак доира-даги кенгашга олиб келадиган қўй-риқларни ўз қўли билан ёндириб юборди.

Франция президенти бу мушкул-ликдан қутулиш йўлини топишга уриниб, тўрт давлат бошлиқлари рўй берган аҳволини яхшилаб ўйлаб кўрсилар, деб «ўйлаб кўриш кун-и» ўтказишни тақлиф қилди. Аме-рика Қўшма Штатлари кенгаш йў-лига ўзлари қўйган говни олиб ташларлар, деган умид билан биз бунга ҳам рози бўлдик. Лекин «ўй-лаб кўриш кун» ўтиб кетди, аммо, улар ўзарининг илгарти позиция-ларини сақлаб қола бердилар. Аме-рика Қўшма Штатлари юксак дои-радаги кенгашни ана шундай қи-либ барбод қилди.

Ўртоқлар! Сизларга маълумки, Совет ҳукумати АҚШ ҳарбий ави-ациясининг мамлакатимизга қарши агрессив ҳаракатлари ва бу агрес-сив ҳаракатларнинг умумий тинч-ликка таҳдиқ солаётганлиги тўғри-сидаги масалани Хавфсизлик Ке-нгашининг муҳокамасига киритди.

Биз Хавфсизлик Кенгашига ки-ритган масалани муҳокама қилиш қандай натижа билан тугади?

Империализм устидан, ўз ҳарбий самолётларини Совет Иттифоқи ос-монига юборган агрессорлар усти-дан суд бўлди. Улар Хавфсизлик Кенгашида бутун дунё мамлакатимиз-нинг қўзи олдида шарманда қи-лиди. Улар жуда оғир жиноят қилганилиги иёсбт бўлди, чунки бошқа мамлакатнинг ичкарисига ич-вогарлик мақсадида қасдан бости-риб кириш ҳарбий жоғаро бошлаб юбориш мумкин бўлган мамла-катлар Қўшма Штатларнинг қулқ таъзиқи остида турибди.

Ҳақиқатан эркин мамлакатлар бўлган ва ўзининг мустақил тинч-лик сиёсатини ҳамда тинч-тотув я-лаш сиёсатини изилчилик билан ў-тказётган социалистик мамлакат-ларнинг — Совет Иттифоқи ва По-льшанинг вакилларига Америка Қўшма Штатлари томонидан қи-линган агрессивни охиригача фош қилиб ташладилар.

Бизга бундай савол беришлари мумкин: Бас, шундай экан, Хавф-сизлик Кенгашига боришиниғи ма-на кераги бор эди? Хавфсизлик Ке-нгашидаги овоз бериш натижалари бизнинг мағлубиятимиз эмасми?

Йўқ. АҚШнинг агрессив ҳара-катлари тўғрисидаги масалани Хавф-сизлик Кенгашида муҳокама қилиш натижалари бизнинг ғалабамиздир, чунки биз агрессорларни бутун дунё олдида фош қилиб ташладик ва овоз беришнинг расмий натижа-ларидан қатъи назар, агрессорлар қораландилар. Биз Американинг аг-рессияси тўғрисидаги масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қўйишимиз лозим эди ва биз бу масалани қўйдик. Хавфсизлик Ке-нгашининг қўлчилиги америкалик босқинчиларни қоралашга ботиноқ-ланди — биз бу масалани Бюк Ас-самблеяга олиб чиқамиз, Совет ҳу-кумати тинчликнинг ва халқлар, хавфсизлигининг душман л а р и т а қарши курашни изилчилик ва қатъ-и билан давом эттира беради, му-стаҳкам мамлакатлар устидан ҳуқу-монлиқни узайтиришни, шунинг-дек иттифодий жаҳатдан кам тараққий этган мамлакатларни экспансияла-диқлини ва аёиб ётишни истаётган, бутун дунёга ўз ҳуқмонлигини ўр-натилишни истаётган, аўравонлик по-зициясига таянувчи ва учинчи жа-ҳон урушида оқиб келувчи ўз сиё-сатини бундан бунча ҳам ўтказиб бериш истаётган империалистик давлатларнинг сиёсатини тинмай фош қила беради.

Империалистлар ўзлари хоҳлаган домағдузчиликни қила берадиган вақтлар ўтиб кетди. Социалистик мамлакатлар уларнинг йўлини тў-латиб қўйди, ҳозир бир миллиардан кўпроқ киши социалистик мамла-катлар байроғи остида турибди, мустаҳкам асортидан қутулган ҳамда ўз миллий мустақилликни мустаҳкамлаш учун, тинчлик ва эр-кинлик учун, тинч-тотув яшаш учун, империалистик мамлакатлар томонидан қилинётган агрессив

Бу уруш ҳақиқатан ҳам шундай натижа билан тугаганлиғига ҳур-сандимиз.

Халқнинг шайтон шайтоннинг қўзини ўйиб олмайди, деган гап бор. Модомки, Франция ҳукумати мустаҳкамчилик сиёсатини ўтказ-ётган экан, ана бунинг устига бу сиёсатни Америка Қўшма Штатлари актив равишда қувватлаётган экан, Франция ҳукуматининг вакили аме-риканлик агрессорларни қоралаш учун оғиз оча олармиди?

Франция мустаҳкамчилиги Бьет-нам халқиға қарши етти йил уруш-лар ва ўз арқинлиғи ҳамда му-стақиллиғи учун курашган бу халқ-қа қарши олиб бориладиган урушда мағлубиятга учиради. Энди бўлса, улар ўз арқинлиғи учун шавкатли жанг қилаётган Жазира халқиға қарши беш йилдан бери урушмоқ-далар. Бу мустаҳкамчилик урушида Франция Қўшма Штатларнинг ма-дадига таянмоқда.

АҚШ раҳбарлари мустақилликка эришган давлатларга «Еш мамла-катлар» деб ном қўйиб олганлар ва биз шу «Еш мамлакатлар»ға ҳайри-хоҳлик кўрсатаётмиш, деб гап сотишни ахир кўрадилар. Бироқ, амалда улар мустаҳкамчиликка халқларни бўғишда ёрдамлашмоқ-далар.

Хўш, Италиянинг Хавфсизлик Кенгашидаги вакили тўғрисида ни-ма деб бўлади? Унинг мамлакатига ҳақиқатда Америка империализми-га бўйсундириб қўйилган ва Италия-даги базаларда Америка қуролли қучларининг жосус самолётлари турган бир вақтда, у қандай қилиб эркин фикр ёритиши ва овоз бе-риш мумкин?

Бу сўз ҳаёти орасида Хитойнинг «вакили» деб аталган ана бир аъзо бор. У, ҳақиқатда кимнинг вакили эканлиғи ҳаммага маълум. У, сира ҳам Хитойнинг вакили эмас, балки Америка малайи бўлган ва АҚШ ҳу-кумати Хитой Республикасининг қўзи ишларига агрессив аралаш-иётганлиги тўғрисида, Хитойнинг Тайвань оролида ҳозирча жон са-лаб турган Чан Кай-шиннинг ма-лайи.

Хавфсизлик Кенгашининг баъзи аъзолари, яъни иттифодий жаҳатдан кам тараққий этган мамлакатлар-нинг вакиллари, Америка ҳарбий самолётларининг совет осмонига бости-риб кириши суверенитетини бузиш эканлигини аътириб қилишга боти-надил. Аммо улар «Аъни айтмади-у, лекин «Бъни айтмади» аъни бу-ни агрессив деб айтишга, модомки, агрессив экан, бу ҳаракат қорал-ланиши ва бу ҳаракатнинг пайи қилинлиши лозим, деб айтишга журъат қилолмайдилар. Улар журъат қилолмаганлигининг сабаби нима? Бунинг сабаби шунки, ана шу мам-лакатлар Қўшма Штатларнинг қулқ таъзиқи остида турибди.

Ҳақиқатан эркин мамлакатлар бўлган ва ўзининг мустақил тинч-лик сиёсатини ҳамда тинч-тотув я-лаш сиёсатини изилчилик билан ў-тказётган социалистик мамлакат-ларнинг — Совет Иттифоқи ва По-льшанинг вакилларига Америка Қўшма Штатлари томонидан қи-линган агрессивни охиригача фош қилиб ташладилар.

Бизга бундай савол беришлари мумкин: Бас, шундай экан, Хавф-сизлик Кенгашига боришиниғи ма-на кераги бор эди? Хавфсизлик Ке-нгашидаги овоз бериш натижалари бизнинг мағлубиятимиз эмасми?

Йўқ. АҚШнинг агрессив ҳара-катлари тўғрисидаги масалани Хавф-сизлик Кенгашида муҳокама қилиш натижалари бизнинг ғалабамиздир, чунки биз агрессорларни бутун дунё олдида фош қилиб ташладик ва овоз беришнинг расмий натижа-ларидан қатъи назар, агрессорлар қораландилар. Биз Американинг аг-рессияси тўғрисидаги масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қўйишимиз лозим эди ва биз бу масалани қўйдик. Хавфсизлик Ке-нгашининг қўлчилиги америкалик босқинчиларни қоралашга ботиноқ-ланди — биз бу масалани Бюк Ас-самблеяга олиб чиқамиз, Совет ҳу-кумати тинчликнинг ва халқлар, хавфсизлигининг душман л а р и т а қарши курашни изилчилик ва қатъ-и билан давом эттира беради, му-стаҳкам мамлакатлар устидан ҳуқу-монлиқни узайтиришни, шунинг-дек иттифодий жаҳатдан кам тараққий этган мамлакатларни экспансияла-диқлини ва аёиб ётишни истаётган, бутун дунёга ўз ҳуқмонлигини ўр-натилишни истаётган, аўравонлик по-зициясига таянувчи ва учинчи жа-ҳон урушида оқиб келувчи ўз сиё-сатини бундан бунча ҳам ўтказиб бериш истаётган империалистик давлатларнинг сиёсатини тинмай фош қила беради.

Империалистлар ўзлари хоҳлаган домағдузчиликни қила берадиган вақтлар ўтиб кетди. Социалистик мамлакатлар уларнинг йўлини тў-латиб қўйди, ҳозир бир миллиардан кўпроқ киши социалистик мамла-катлар байроғи остида турибди, мустаҳкам асортидан қутулган ҳамда ўз миллий мустақилликни мустаҳкамлаш учун, тинчлик ва эр-кинлик учун, тинч-тотув яшаш учун, империалистик мамлакатлар томонидан қилинётган агрессив

ҳаракатларнинг пайини қирқиш учун курашаётган мамлакатларнинг халқлари аса, бизнинг сафимизда турибдилар.

АҚШ президенти Эйзенхауэр Па-риждаги кенгашни барбод қилиб, 25 майда америкаликларга қарата сузлаган ўзининг нутқида ўз ҳуқу-матининг сурбетлик билан ўтказиб келадиган позициясини ана таъкид-лади. У, Совет Иттифоқи терри-торияси тепасида ўз жосус самолёт-ларининг учганлиғини оқлашга уринди ва Пауэрнинг жосуслик учини «муваффақиятсизликка уч-раганлиғи» учунгина ўзининг аф-сустанганлигини билдирди, ҳоло.

Парижда Хрушчев жосусликка қарши, Америка разведкачи ҳарбий самолётларининг учинларига қар-ши нега бунчалик кескин позиция-да турганлиғини Эйзенхауэр ўзини-гўё тушунмаган киши қилиб кўр-сатди. Унинг гапига қараганда, бундай учинлар илгари ҳам ўтқа-зилиб келганлигидан Хрушчев ха-бардор бўлган эмиш ва, ҳатто, Хрушчев бу ҳусуда президентга айтишга чоғланган эмиш-у, лекин самолётларининг учинларига қар-ши нега бунчалик кескин позиция-да турганлиғини Эйзенхауэр ўзини-гўё тушунмаган киши қилиб кўр-сатди. Унинг гапига қараганда, бундай учинлар илгари ҳам ўтқа-зилиб келганлигидан Хрушчев ха-бардор бўлган эмиш ва, ҳатто, Хрушчев бу ҳусуда президентга айтишга чоғланган эмиш-у, лекин самолётларининг учинларига қар-ши нега бунчалик кескин позиция-да турганлиғини Эйзенхауэр ўзини-гўё тушунмаган киши қилиб кўр-сатди. Унинг

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқининг охири

(Боши 1, 2, 3, ва 4-бетларда)

Короллар ва миллионерлар шаҳарларини, заводларини, каналларини қўрмайдилар, машиналарини вужудга келтирмайдилар, бот-роғларини парвартиш қилмайдилар, ҳосилини йиғиштириб олмайдилар, — бу ишларни ер юзиде вужудга келтирилган яхши нарсаларнинг ҳаммасини ҳақиқатан ҳам яратган меҳнат аҳли бажаради.

Мен нутқимнинг охирида сизларга баъзи «сирлар»ни айтиб беришни истайман. Аммо бу сирни айтиб қўйсак, бу Америка разведкасини қувонтирмас керак.

Энди, сизларга айтилган бир гап бор, сизларга мен бир сирни айтиб берай. Партия Марказий Комитети ва ҳукуматда коммунистик меҳнатнинг нуносиб зарбдорлари орденлар ва медаллар билан мукофотланса, чакки бўлмас эди, деган

фигр бор. Сизлар бунга нима дейсиз (Залда жонланиш, гулдурс давомли қарсаклар).

Совет кишилари меҳнат аҳли бўлишлари билан фахрланидилар. Совет кишилари ҳамма учун ва бинабарин ўзи учун ишлаётганликлари биланликлари тўғрисида яхши ишлар қилдилар. Шу сабабли ҳар бир киши ўз постада — станок сниди, трактор рулида, лабораторияда меҳнат гайратини янада кўпроқ ошириш керак, токи барча кишилар тўла куч-қувват билан меҳнат қилсинлар ва асалари ўз уюсига гул шарбатини олиб келган каби, ҳар бир меҳнат-каш ҳам ўз меҳнати олижаноб умумий ишимизга бағишласин.

Янашун Улуғ Ватанимизнинг ишчилар синфи!

Янашун совет ишчилар синфининг илгор кишилари!

Янашун мамлакатимиз ишчиларининг содиқ биродори ва иттифоқчиси колхозчи дехқонларимиз!

Янашун совет колхоз дехқонларининг илгор кишилари!

Янашун бизнинг совет халқ интеллигенцияси!

Янашун Улуғ Ватанимизнинг Коммунистик партия раҳбарлигида коммунистик жамият қуриш сари ишонч билан олга бораётган барча меҳнат-кашлари!

Ижодий меҳнат билан тинчлик ишини мустақамлаш, капитализм билан мусобақада мамлакатимизнинг ғалаба қозонишини таъминлайлик! Янашун коммунизм!

(Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи гулдурс, давомли қарсаклар билан неча марта тўқилиб турди).

Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг Бутуниттифоқ кенгаши

Илғари хабар қилингандек шу йил 27 майда Катта Кремль саройида олинган коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг Бутуниттифоқ кенгашида ВИСПС раиси В. В. Гришин «Коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари номини олиш учун мусобақани янада ривожлантириш вазифалари ҳақида» доклад қилди. Ўртоқ В. В. Гришин докладидан кейин музокаралар бошланди.

Минбарга Донец шахтери К. Северинов чиқди. «Красноармейск-уголь» трестига қарашли 5-6 шахтанинг Ўртоқ К. Северинов раҳбарлик қилган тозалаш заводи кончилари бригадаси коммунистик меҳнат коллективи деган номини олиш учун бошланган мусобақада Донбассда биринчи бўлиб қўшилди. Муваффақиятлар осонлик билан қўлга киритилмади.

Москва-Сортировочная локомотив депои цехининг мастери В. Станиславский — коммунистик меҳнат коллективи деган номини олиш учун бошланган ҳаракатнинг ташаббускоридан биридир.

У меҳнат ва ўқим соҳасида бригада томонидан қўлга киритилган муваффақиятлар ҳақида сўзлайди. Мамлакатнинг илгор корхонаси — Куйбисhev подпешини заводнинг директори А. Васильевнинг нутқи мароқ билан тингиланди. Бу заводда бир неча минг ишчи коммунистик меҳнат коллективи деган номини олиш учун курашмоқда. Корхона етти йиллик планини олти йилда бажаришга аҳд қилди.

Бу ерда тўпаланган Вишний Вогочдеги иш газлама комбинати йилгивур фабрикасининг бригадари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентина Гаганованинг нутқини эътибор билан тингиландилар. Ўртоқ Гаганова ҳозирги вақтда Калинин областида деярли 50 минг киши ишлайдиган 3.300 дан кўпроқ бригада, 129 смена, 47 цех ва 12 корхона коммунистик меҳнат коллективи деган номини олиш учун мусобақалашмоқда, дейди.

— Бу рақамларнинг замирида, — дейди Ўртоқ Гаганова, — коммунизм қуришдан иборат вазифанинг улуғворлигини бутун ақл-идроки ва қалби билан ҳис этган аждоғимиз совет кишилари турбидилар!

Нотик бошқа мароқли фактларни ҳам келтирди. Областидаги ишлаб чиқариш илғорларидан 1800 га яқин киши колхозликка ҳотима беришда ёрдам кўрсатиш мақсадида кейинда қолаётган участкаларга ўтдилар.

— Партиянинг коммунистларча ишлайлик ва ишлайлик деган қарғири Братск гидроэлектростанцияси қурувчилари коллективи орасида қизғин макбуллашмоқда, — дейди энг йирик гидроэлектростанциялардан бири қурилиши монтажчилар бригадасининг бошлиғи Е. Перятый. У коммунистик меҳнат коллективи деган номини олиш учун бошланган ҳаракатнинг ташаббускори Борис Гайнулин ҳақида, бу ҳаракат қурувчилар орасида кенг кучот ёйганлиги ҳақида гапирди.

Икки Сазимина ўн йиллик мактабни тамомлагандан сўнг бундан икки йил муқаддам ўз дўғоналари билан биргаликда Ставрополь ўлкасидаги «Обильненский» совхозининг паррандачилик фермасига ишга келган эди. Яқинда эса ана шу бригадга коммунистик меҳнат бригадаси деган ном берилди.

Еш паррандачи уларнинг кичкина коллективини бирлаштириб турган яхши дўстлик ҳақида ҳажжон билан гапирди.

— Кенгашиянинг ўтказилганлиги, — дейди Украина ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари В. Дрозденко, — Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати ана шу чинакам халқ ҳаракатини янада кенгайтириш ҳақида жуда катта ғамхўрлик қилмаётганликларидалолат бериб турбидилар. Украинада ана шу ҳаракат бир миллионга яқин кишини ўз ичига олган. Сменалар, цехлар, корхоналар-

нинг бутун-бутун коллективлари ана шу ҳаракатга қўшилмоқдалар. Нотик ёзувчиларимиз, артистларимиз, рассомларимиз ёшлар олдига тез-тез қилиб туришлари, олимларимиз эса коммунистик меҳнат бригадалари ва коллективларининг тажрибаларини умумлаштиришлари зарурлиги ҳақида гапирди.

Ўзбекистон ССР даги энг катта хўжаликлардан бири, Оққўрғон совхозини трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи Т. Алимовнинг нутқи сўзлайди. У бошчилик қилаётган бригада коммунистик меҳнат коллективи деган номини олиш учун бошланган мусобақага қўшилиб, меҳнат соҳасида зўр муваффақиятларини қўлга киритди. Ўтган йили бир бригада ҳар гектардан 35,5 центнердан пахта ҳосили бериб, меҳнат сарфларини уч баравар қамайтиришга муваффақ бўлди. Бу йил пахтакорлар 150 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» териб олиш ва бир центнер пахтанинг қиммати 60 сўмга қамайтириш мажбуриятини олдилар.

Биз ўз мажбуриятларимизда, дейди нотик, «бригададаги аъзоларнинг ҳаммаси ўрта маълумот олиши керак» деган пунктни ёзиб қўйганмиз. Биз бу мажбуриятни сўзсиз бажарамиз.

Ленинград металл заводининг токарлари М. Ромашов ва бригадасининг етти йиллик беш йилда бажариш мажбуриятини олганини ва бу мажбуриятни ошириб бажараётганлигини айтди.

— Бизнинг болаларимиз, — дейди Закавказье металлургия заводи домна печининг мастери А. Дзамалов, — уларнинг оталари яхши ишлай олганликлари ва ўз Ватанларини ҳаддан ошган империалистлардан яхши ҳимоя қила олганликлари билан фахрланидилар.

А. Дзамалови бригадаси икки йилдан сал кўпроқ вақт ичида пландан ташқари икки ярим минг тоннага яқин металл эритди. Ҳозир бригада янада яхшироқ ишлармоқда.

Шундан кейин сўзга чиққан Москва шахар Халқ хўжалиқ кенгашининг раиси В. Ф. Жигалин коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорлари номини олиш учун мусобақада 300 мингдан кўпроқ киши қатнашаётганлигини хабар қилди. Пойтахт саноатининг беш ойлик планини муқаддатдан илгари бажаришда ана шу илгор оярадинг хизмати каттадир.

Украина ёшларнинг вакиласи Винница областидаги «Днепр» колхозининг сўт сургучиси Раиса Хавлов кишини нутқи сўзлайди. Тўпаланганлар унинг колхоз йити ва қизлари қилаётган ишлар ҳақидаги, КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумидан кейин фермаларга келган кишилар ҳақидаги жонли ҳикоясини эътибор билан тингиландилар.

Минск трактор заводи токарлар бригадасининг бошлиғи Э. Кулик сўзга чиқди. У, айтишда, бригада коммунистик меҳнат ишлаш ва яшашга аҳд қилганида, бригадада 22 киши бор эди. Ҳозир эса, 11 киши қолди. Бунинг сабаби нима? Сабаби шуки, деб таъинириди нотик, ҳозир 11 киши илгари 22 киши тайёрлаган деталдан кўпроқ детал ишлаб чиқармоқда. Бригадада ҳар бир аъзоси — рационализатор ва ўқувчилар.

Э. Кулик шу йилнинг февраль ойида Валентина Гагановадан намуна олиб, колхоз бригадига ўтганлигини, бу бригада ҳозир коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун муваффақиятли мусобақалашаётганлигини хабар қилганида тўпаланганлар бу сўзларни мамнуният билан кутиб олдилар.

Залга «Меҳнат резервлари» кўнглилик спорт жамиятининг байроқларини кўтарган хунар ва техника мактабларининг ўқувчилари кириб келдилар. Улар ишчиларнинг бу колхозчи дехқонларнинг шонли вакилларида шетрий таъриқнома билан мувожаат қилдилар. Бўлажак малакали ишчилар

ўзларининг Ватанга, коммунизм ишига садоқатларини баён қилган бу таъриқнома бир неча марта қарсаклар билан бўлиниб турди. Меҳнат резервларининг вакиллари залнинг овақияси остида президиум аъзоларига ва кенгаш қатнашчиларига гулдасталар тақдим қилдилар.

Электр станциялари қурилиши министри И. Новиков ўз нутқида энг дадил ва энг доно новаторлар бўлган коммунистик меҳнат учун ҳаракат қатнашчилари энергетика қурилишда жуда катта роль ўйнаётганликлари ҳақида гапирди.

У, сўнгга мамлакатини ёшларига электрлантириш юзасидан бундан кейин қилинадиган жуда катта ишлар ҳақида гапирди. Министр Ленин комсомол электрлантириш соҳасиди ишларини ўз остидаги олсин, деган тақлифини киритди.

Ўртоқ Гришин доклады юзасидан музокарада шунингдек Краснодар ўлкасидаги Ейск совхозининг чўққабозлари И. Штеренко, Красноярск ўлкасидаги Абакан — Тайшет темир йўли қурилишда ишлаётган 237-қурилиш-монтаж поездининг бригадари В. Наседкин, Тирасполь тикувчилик фабрикасининг директори В. Соловьева сўзга чиқдилар.

Нотикларнинг ҳар бир нутқида коммунистик меҳнат коллективлари аъзолари бўлиб оралиб коммунизм бизнинг мамлакатимизда қурилиб, деб айта олишимиз мумкин бўлган вақтин яқинлаштиришга қатъий интилим сезилиб турбидилар. Меҳнат зафарлари ҳақида ёрқин рақамлар ва бу зафарларини қўлга қираётган кишиларнинг юксак маънавий фахриятларини кўрсатадиган ҳалқонларнинг у в ч и фактлар келтирилди. Нутқларда — етти йиллик тизорқ бажаришга ва коммунистик меҳнат учун ҳаракатини янада ривожлантиришга қаратилган кўпгина конкрет амалий тақлифлар бор. Ҳамма нутқларда Америка империализмининг илғор ҳаракатларига қатъий нафрат ва Совет ҳукуматининг тақли сийсатини қизғин қўллаб-қувватлаш тўғрисида барқ айтиб турди.

Кенгаш номига бир қанча зарбдор комсомол қурилишлари коллективларидан, коммунистик меҳнат бригадаларидан таъриқ телеграммалари келди. Улар ўзларининг катта муваффақиятлари ҳақида, КПСС Марказий Комитетининг бўлажак июль Пленуми шарафига олган юксак мажбуриятлари ҳақида рапорт берадилар.

28 майда Катта Кремль Саройида коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари мусобақаси илғорларининг Бутуниттифоқ кенгаши ўз ишнинг давом эттирди.

А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, Д. С. Полянский, М. А. Суслон, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов ўзларини бу ерда тўпаланганлар гулдурс қарсаклар билан кутиб олдилар.

Эрталабки мажлисда ВИСПС Раиси В. В. Гришининг доклады юзасидан бошланган музокарада ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов, Магнитогорск металлургия комбинати руда-бойитиш фабрикасининг мастери Н. Иванов, Москва областидаги Кулавино ложа мовути фабрикасининг йиғирувчиси М. И. Рожнева, Ленинград области қасаба совхозлари советининг раиси А. Слепухин, Донбасснинг меҳнат қаҳрамони, Социалистик дондор қончиси Н. Мамай сўзлайдилар.

Раислик қилувчи ВИСПС Раиси В. В. Гришин КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевга сўз беради.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи зўр қизқич билан тингиланди. 30 майда кенгаш ўз ишнинг давом эттирди. (ТАСС).

ЎЗГАНИНГ РИВОЖЛАНИШИНИ ТЕЗЛАТИШ ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон КП Марказий Комитетида

Республика колхоз ва совхозлари бу йилги баҳорнинг ноқулай шартотида асосий майдонларда экинни қисқа муддатда ва ўтган йилдаги нисбатан уюшқоқлик билан ўтказдилар. Ҳамма жойда чигит текис ундириб олинди. Бирок, ҳавонинг салқин келиши, сел, айрим жойларда дўа ёғини ҳамда совуқ ҳаво эсиб тургани оқибатида анча майдондаги гўза нобуд бўлди, гўза ривожланишдан кечикди. Кўпгина экин майдонларида қайта чигит экишти ва қолган ерларнинг деярли ҳаммасида олсига экинга тўғри келди.

Ана шундай мураккаб шартотида кўпгина партия, совет ва кишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари юксак уюшқоқлик билан ишладилар, табиий офат оқибатларини тутатиш юзасидан кескин чораларни кўрдилар. Колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар ва кишлоқ хўжалик мутахассисларининг фидокорона меҳнати тўғрисида қайта чигит экиш қисқа муддатда тугалланди, ҳозир эса бу чигитлар ҳам текис ундириб олинди.

Кўпгина колхозлар ва совхозлар олсига экинни, икки томонлама парвартиш қилишни, озиқлантириш ва яғналаниш, ўтоқ қилишни ўз вақтида ташкил этдилар.

Партия ташкилотларининг комплекс механизацияни жорий қилиш юзасидан олиб борган катта ишлари тўғрисида колхозлар техникадан ўтган йиллардаги нисбатан яхши фойдаланмоқдалар ва ишнинг сифатини бажармоқдалар.

Бирок, кўриганимиз бу тадбирларга қарамай, салқин кунларнинг, ёғингарчиликнинг давом этаётганлиги ва экинларни парвартиш қилишни ташкил этишда жиддий камчиликларга йўл қўйилганини оқибатида гўза ривожланишдан 15—20 кун, қайта экилган майдонларда эса бир ойдан кўпроқ кечикди.

Кўпгина колхоз ва совхозларда гўзани култивация қилиш, айниқса икки томонлама ишлаш, экинни озиқлантириш, улардаги бегона ўталарни юлиб ташлаш жуда секинлик билан бормоқда. Механизаторлар билан парвартиш қилишда ишнинг сифатсиз бажарилаётганлиги ҳақидаги фактлар кўп учрамоқда.

Кўпгина колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бригадирлар гўзани яғналаниш ва кўл билан ростилашнинг ҳеч асос бўлмаган ҳолда кечиктириб катта хатога йўл қўйибдилар. Яғналанишнинг кечиктирилиши гўзанинг тез ривожланишига зарар етказди. Бир қатор колхоз, совхоз ва районларнинг раҳбарлари экинни табақалаб парвартиш қилиш, агротехника тадбирларини тўғри амалга ошириш, бунинг учун барча моддий техника ва меҳнат ресурсларини сафарбар қилиш уринга асанқираб, ўзларини йўқотиб қўймоқдалар, мўл ҳосил учун дадиллик билан курашаётдилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҲОЗИРГИ КИРИН ШАРОИТДА ИШНИ ТЎҒРИ ЙУЛГА ҚЎЙИБ ОЛИШ, ЎЗГАНИНГ РИВОЖЛАНИШИНИ ТЕЗЛАТИШ, МАРОМИГА ЕТНАЗИМ ОЛИШ, МЎЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИШ ВА КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР, БРИГАДАЛАРИНИ ОЛГАН МАЖБУРИЯТЛАРИНИ ТУЛА ВА ОШИРИБ БАЖАРИШЛАРИ УЧУН РЕПУБЛИКАДА ҲАММА ИМКОНИЯТЛАР МАВЖУД ДЕБ ҲИСОБЛАЙДИ.

Вазифа шундан иборатки, колхоз ва совхозлардаги мавжуд катта имкониятлардан ҳамда экиннинг биологик имкониятларидан моҳирлик билан фойдаланиш керак. Ана шу имкониятлардан фойдаланган ҳолда шундай тадбирлар комплексини амалга ошириш керакки, ҲУЗА МАРОМИГА ЕТНАЗИМ ОЛИНСИН, ВЕГЕТАЦИЯ ФАЗАЛАРИНИНГ УТИШИ ТЕЗЛАШСИН, ҲОСИЛ ОРГАНИЛАРИНИНГ ТУКИЛИШИ НАМАЙСИН.

Ҳозирги шартотида область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари оммавий-сиёсий ва ташкилотчилик ишларини қулайтиришлари, колхозчиларнинг, совхоз ва ремонт техника станциялари ишчиларининг меҳнат активлигида бошчилик қилишлари, гўза ва бошқа кишлоқ хўжалиқ экинларини парвартиш қилишни қулайтириш юзасидан агротехника тадбирлари комплексини ҳамда тақлиий тадбирларини ўз вақтида ва сифатдан ўтказиш учун мавжуд моддий-техника ресурсларидан тўла фойдаланишлари лозим.

Ҳар бир колхозда, совхозда, бўлим ва бригадала иш мукаммал ташкил этилиши, ҳар бир раҳбарнинг ўзига тошпирилган иш учун, олинган мажбуриятнинг бажарилиши учун унинг масъулиятини ошириш керак. ВУЖУДА КЕЛГАН КИРИНЧИЛИНИНГ ЕНГИШ ОЛДИДА ПАРОНАНДАЛИН ВА ИШОНЧСИЗЛИКА ҚАРШИ ҚАТЪИЙ КУРАШ ОЛИБ БОРИЛИШИ ЗАРУР.

Юқоридагиларни кўзда тутган ҳолда бу йил-

ги шартотида июнь ривожланишдан КЕЧΙΚКАН ҲУЗАНИ МАРОМИГА ЕТНАЗИМ ОЛИШДА ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ БУЛИШИ, ИЮЛЬ ВА АВГУСТ ОЙЛАРИ ЭСА МЎЛ ҲОСИЛ ТУПЛАШ ВА ЕТИШТИРИШ ОЙИ БУЛИШИ НЕРАК. Ўзбекистон КП Марказий Комитети қўйидаги тадбирларни амалга оширишни зарур деб ҳисоблайди:

квадрат-улаб экилган пайкаларда экиннинг қўндалангига дастлабки парвартиш қилишни яқин кунлар ичида тугаллаш, ҳар бир колхоз ва совхозда гўзани икки томонлама парвартиш қилиш юзасидан олинган мажбуриятнинг сўзсиз бажарилиши учун олдин усадда қаторлаб қайта экилган ерлардаги гўзани механизация билан букетлашни тезда тамомлаш зарур. Бу эса экинларнинг сифатли парвартиш қилиш ва гўзани маромига етказиб олишнинг муҳим шартидир;

гўзани яғналаниш ва букетларни ростилаш, олсига кўчат ўтказишни тезда тугаллаш учун кўшимча тадбирлар кўрилин. Ҳар бир участкада ўсимликнинг бир текис жойланиши, гўза тутилари нормал қалинлигида ва ГЕНТАРЛАРИНИНГ ТУЛА БУЛИШИ таъминлансин. Бегона ўталарни йўқотиш ишлари қулайтирилсин;

июнда гўза қамиди икки марта узунлиги ва қўндалангига парвартиш қилисин, бунда қатор ораларининг мумкин қадар кенгроқ юмшатишига ва ишнинг сифатига аҳамият берилсин. Тупроқнинг яқиндаги кетгани ҳисобга олиниб, колхоз ва совхозларга гўза қаторларининг ўртасини трактор культиваторлари билан мумкин қадар чуқурроқ юмшатиш тавсия қилинсин. Ишнинг сифатли бўлиши ва ўсимликнинг сақлаб қоллиниши учун механизаторларнинг масъулиятини оширилсин;

бир миллион гектар майдондаги гўзанинг кетомаси парвартиш қилинишини таъминлаш — партия, совет ва кишлоқ хўжалик органларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин;

Ўсимликнинг ривожланишини тезлатиш, унинг кўп шонлаши, мумкин қадар кўпроқ кўсак олиши ҳамда ҳосилнинг эрта етилишини таъминлаш мақсадида ОЗИҚЛАНТИРИШНИ БАВАНТ УТНАЗИШ ЗАРУР. Яқин кунларда ҳамма жойда гўзани биринчи озиқлантиришни тугаллаш, иккинчи ва учинчи озиқлантиришни эса гўза шонлаши ва гулга кирган даврда ўтказиш керак. Азотли ўғитлар билан озиқлантириш 15 июлгача, ҳосил машинада териб олишга ажратилган пайкаларда эса 5—10 июлгача тугалланмоғи лозим. Чигит қайта экилган ерларда азот билан озиқлантириш қанда сифатида юлгача тамомлансин. Азотли, фосфорли ва калийли ўғитларни албатта органик ўғитларга ариштириб солиш зарур. МАХАЛЛИЙ ҲАММАЛАРДАН МҲМКИН ҚАДАР КҮП ФОЙДАЛАНИШ ТАДБИРЛАРИ КҮРИЛИСИН. Ўтган йилларда гўзани барги орқали фосфор билан озиқлантириш яхши натижа берган колхоз, совхозларда барги орқали озиқлантиришни бу йил ҳам ўтказиш тавсия қилинади. Машина теримига ажратилган майдонларда гўза барги орқали озиқлантирилмасин;

гўзани сугориш ўсимликнинг сувга бўлган ҳақиқий талабини ҳисобга олган ҳолда, албатта қатор ораларини юмшатиш ва озиқлантириш билан бoғлаб олиб бoрилин, гўзанинг қаңқабди қўйилишига, орқича сугорилишига йўл қўйилмасин. Ўсимлик кўп озиқланидан ва айди ҳосил тўпалайди июль ойида сугорилишга алоҳида аҳамият берилсин. Бу даврда сугорилиш қондаларининг бузилиши — шона ва тугунчаларнинг тўқилишига, ҳосилнинг кескин равишда қамайишига ва пахта сифатининг пасайишига оло келди. Ўсимликни узунлиги ва қўндалангига парвартиш қилишда техникадан унумли фойдаланиш учун яхши шартот яратиш мақсадида сугорилиш катта пайкаларда моҳирлик билан ўтказилиши керак. Бригадирлар, агрономлар, гидротехниклар, колхозларнинг правление аъзолари ва совхоз раҳбарлари сугорилишнинг сифати ва сувдан фойдаланиш устида, айниқса туги сугорилиш устида каттиқ назорат ўрнатилсин;

гўзани ўз вақтида чеканка қилиш ҳосил туғунларининг сақланишига, уларнинг тўқилишини қамайтиришга олиб келишни ва кўсакларнинг етилишини тезлатиришини ҳисобга олиб, ҳамма пайкаларда ҳар бир тўп гўзада қамиди 12—14 ҳосил шохлар пайдо бўлиши биланоқ ўтказиш зарур. Қишлоқ хўжалик министрини ва Ўзбекистон қишлоқ хўжалик Фанлари академиясида биринчи июлгача ҳар бир участкада ўсимликнинг аҳволига қараб чеканкани ўз вақтида

ва сифатли ўтказиш юзасидан тавсиянома ишлаб чиқиш тошпирилади.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БУ ЙИЛГИ ШАРОИТДА ҚИШЛОҚ ХҲЖАЛИК ЗАРАРНУНАНДАЛАРИ ВА КАСАЛЛИКЛАРИ ОММАВИЙ ТАРҚАЛИШИ КУТИЛАЕТГАНЛИгини НУЗДА ТУТИБ, ПАРТИЯ, СОВЕТ ВА ҚИШЛОҚ ХҲЖАЛИК ОРГАНЛАРИНИНГ, КОЛХОЗ ВА СОВХОЗ РАҲБАРЛАРИНИНГ ДИҚНАТИНИ ГҲЗА ЗАРАРНУНАНДАЛАРИ ВА КАСАЛЛИКЛАРИГА ҚАРШИ КУРАШНИ БУТУН ЧОРАЛАР БИЛАН КУЧАЙТИРИШ ЗАРУРЛИГИГА ҚАРАТАДИ. Йўл бўйлари, ариқ ёқалари ва уватлардаги бегона ўталарни профилактик дорилар яқин кунларда тугаллини лозим. Гўзани шира, трипе, кўк куртдан, Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда эса қарадиндан сақлаш учун гўза яли шонлашгача ўсимликлар меркаптопос, гексахлоран дусту ва ДПТ билан дорилансин. Барча ерларда, шу жумладан сабзавот майдонларида ҳам кўк куртга қарши курашни қулайтириш керак, маккажўхори экинларини сўта чиқараётган даврда дориллаш зарур. Бунинг учун амаиладан фойдаланиш керак. Заҳарли дорилар ишлатилганда, ҳавфсизлик техникасига қатъий амал қилиниши таъминлансин.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Қишлоқ хўжалик министрини, область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ҲОСИЛИ МАШИНАДА ТЕРАДИДАН ЕРЛАРИ АЖРАТИШИНИ ТЕЗ КУНЛАРДА ТУГАЛЛАШНИ ва бу майдонларда мўл ҳосилнинг тез етилишини, пахта терим машиналарининг унумли ишлайишига имкон берадиган агротехника тадбирлари комплексини амалга оширишни тошпирилади.

Колхоз, совхозларнинг ва ремонт-техника станцияларининг раҳбарлари барча пахта терим машиналарини ремонт қилиш суратини тезлаштириш, сифатини яхшилашлари керак. Икки сменада ишлаш учун механик-ҳайдовчиларни танлаш ва тайёрлаш, пахтани қоп-қанорсиз ташинган транспорт таш қилиб қўйиш лозим. МАШИНА БИЛАН ҚАМИДА 500 МИНГ ТОННА ПАХТА ТЕРИШ ЮЗАСИДАН ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТНИНГ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРИЛИШИ УЧУН ҲАММА ЧОРАЛАРНИ КУРИШ ЗАРУР.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети партия, совет ва кишлоқ хўжалик органлари ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир бригада комплекс механизацияни жорий қилиш, техника тараққиётини юзасидан олган мажбури

Уртоқ Н. С. ХРУЩЕВ нутқининг давоми

(Боши 1 ва 2-бетларда)

Совет Иттифоқи ядро қуролини таққиллаш ва ялли қирин қуролининг бошқа ҳамма турларини таққиллаш қуролислианиш ва нормал халқро вазият вужудга келтириш соҳасидаги муҳим чоралар деб билиб, бу қуролининг ҳам таққиллашга ҳаракат қила беради. АҚШ ҳукуматининг ҳаракатлари у, ядро қуролини таққиллашга рози бўлишга тайёр деб ўйлаш учун асос бўлмастай. АҚШ ҳукумати ядро қуроли синовларини тўхтатиш сингари деярли келишиб олинган масала эътида ҳам бир қарорга келишга эъри бериб тўққинлик қилмоқда. АҚШ ҳукумати ядро қуроли синовларини давом эттириш иккинчи даражадаги таъминлаб олмақ учун ёлгон ишлатишдан ҳам таймай қўлидан келган ҳамма чораларни қўймоқда. Шу муносабат билан оғоҳлантириб, шуни айтмоқчиманки, агар АҚШ бирор баҳона билан бундай синовларни яна бошлаб юбурса, у ҳолда биз ҳам, ўз-ўзидан маълумки, ўз мамлакатимизнинг ва биз билан иттифоқчи бўлган мамлакатларнинг хавфсизлигини таъминлаш мақсадида ўз ядро қуролининг синовларини бошлаб юборишга мажбур бўламиз.

Бу нарса қандай оқибатларга олиб келиши ҳаммага равшан.

Биз воқеаларнинг бу тахлитда ривожланишини истамаймиз. Шу сабабли, Совет Иттифоқи уруш олиб боришининг ҳамма воситаларини, биробарин эса, ҳужум воситаларининг ҳаммасини ҳам емириб ташлаш ва ҳеч бир мамлакат бошқа мамлакатларга ҳужумга тайёрланишга маъфий равишда қуролаида бўлишини ўзлашнинг учун мустахкам халқро контроль ўрнатишини таққил қилаётир.

Бизнинг позициями мана шундай. Биз буни неча мартабала баён қилиб бердик. Ҳўроқчиларнинг сингари муҳим халқро масала устида ҳалол ва тенг ҳуқуқли музокаралар олиб боришга тайёр эканлигини тўғрисида ҳеч қанда шак-шубҳа қолмаслиги учун мен бу позицияни яна бир марта такрор айтиб ўтдим. Шу билан бирга, музокаралар олиб боришни истаймиз, деган гапларни айтиб, амалда эса, бундай музокараларга эъри бериб тўққинлик қилаётган музокарадошларимизнинг найрангларини фох қилиб ташлай берамиз.

Президент Эйзенхауэр 25 майдаги ўзининг нутқида АҚШ ҳал этилмаган масалалар устида Совет Иттифоқи билан амалий муносабатларини давом эттириш ва мамлакатларимизнинг халқлари ўртасидаги элоқаларни яхшилашни лозим, деган гапларни айтиди. Совет ҳукумати Қўшма Штатлар бунга сўзда эмас, балки амалда интилан таққилдагина, президентнинг бу гаплари ижобий аҳамиятга эга бўлиши мумкин, деб ҳисоблайди. Бунинг учун, равшандирки, АҚШ ҳукумати ўзининг агрессив сийасатдан воз кечини ва СССР билан муносабатларда тинч-тотув яшаш принципларига қаттиқ амал қилиши лозим.

Ҳукуматлар бошқилари билан учрашидан воз кечганимиз йўқ ва воз кечмаймиз, бундай учрашув хоир ҳам фойдали бўлур эди, деб ҳисоблаймиз. Лекин биз бундай учрашув яхши тартиб асосида ўтказилиши керак, деб айтмоқдамиз, ҳолос. Агар АҚШ ҳукумати рўй берган ҳодиса муносабати билан ўзининг афсусланганини изҳор қилганида эди, бундай учрашув ўтказилиши мумкин эди. Ҳукуматлар бошқилари кенгашида фойдали натижаларга эришишга ўз ҳиссасини қўйишга тайёр эдик. Лекин жосусликни ўз сийасати деб ошқора эълон қилган, халқнинг ва бошқа мамлакат ҳукуматининг иззат-нафосини таққирдовчи жосусликни сақлаб қолганини талаб қилаётган, ўзини Совет Иттифоқи қарши биринчи жосус деб айтиб юборишга сал қолган президент билан бир стол олдида ёнма-ён ўтиролмақ эдик. Бундай киши билан музокаралар столи олдида шунинг учун ёнма-ён ўтиролмақ эдикки, агар биз у билан ёнма-ён ўтирганимизда эди, элементар халқро нормаларга ҳужмат билан қарадан ва роия қилишдан; суверенитетини ҳурматлашдан ва бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашмасидан у билан бирга воз кечган бўлур эдик. Бундай қилиш империалистларнинг бошқинчилик сийасатини оқлаш бўлур эди, аммо, биз бундай сийасатга қарши курашиб келдик ва бундай сийасат бетамом ҳамда абадий йўқ бўлмагунча, унга қарши кескин кураша берамиз.

Уртоқлар! Фактлар шуни кўрсатиб турибдики, АҚШнинг империалистик доиралари тинч-тотув яшашни ва мамлакатимиз билан мусобақа қилишни сира истамайтирлар. Улар бундан қўрқадилар, чунки улар ўзларидан тўзума, афтидан, ишонмайдилар, капитализминг узоқ умр қўйишга ишонмайдилар. Улар СССРга қарши агрессив ҳаракатлар қилиб, бу билан халқро муносабатларини ривожланишини тескари томонга — юмшан томонига эмас, балки янада кескинлаштириш томонига буриб юбормоқда. Лоққа ва кескин вазиятда АҚШ монополияларининг қарбий ишлаб чиқаришини авж олдиришлар ва жуда катта фойда ола беришлари осонроқ бўлади.

Америка империалистлари бизнинг мамлакатимизни унчалик кучли эмас, деб ва ҳақиқатда бўлганига қараганда, унчалик жипслашган эмас, деб ўйлаб ва шу хато мўлажалга асосланиб, бизни ён беришга мажбур қилишга уринмоқдалар. Америка пропагандаси Совет Иттифоқидаги аҳвол тўғрисида жуда бемаъни уйдурмалар тарқатмоқда. Уларнинг вайсалига қараганда, масалан, бизнинг партиямиз ва ҳукуматимиз ичда мавқеимиз бўшашиб қолган эмиш, Хрущев қийинчиликларга дуч келаётган эмиш, армия қисқартирилётгани сабабли армиядан бўшаётган офицерлар ва генераллар Хрущевга қарши чиқаётган эмишлар. Империалистлар шундай уйдурма тўхматларини ҳам тарқатмоқдаларки, бу уйдурмаларга қараганда, бошқа социалистик мамлакатлар Совет Иттифоқидан кескинлиги юмшатиш сийасатини воз кечини талаб қилаётган эмишлар ва ҳоказо.

Капиталистик мамлакатлардаги базин буржуа журналистлари шу даражага бериб етдиларки, уларнинг ёнлашларига қараганда Совет ҳукуматидagi бетартибликлар натижасида яна бир киши қўрбон бўлган эмиш. Сийси ёборининг кеска аъзои Микоян Марказий Комитетдан ҳуриб чиқарилган эмиш ва энди у қарб маросимларида қўйинмай қолган эмиш, фалон зиёфатда бўлмаган эмиш...

Анастас Иванович Микоян ҳозир ҳамда ёнлаш, кеча мен у билан телефонда гаплашдим, у мени Кавказга таққил қилди, Кавказда, Пигунда ҳаво жуда яхши; бир келсангиз, денгиз тинчиб турибди, фақат бироз салқинроқ, деди. Ҳа, дўпни тор келиб қолган бўлса керакки, буржуазиянинг сотқин журналистлари мана шундай уйдурмаларни ва ҳатто, халқимиз орасидаги сўз билан айтганда, ёлгон-яшиқларни ўйлаб чиқармоқдалар.

Биз уларга жавоб бериб айтмадикки, жаноблар, сийсий газаб сингари кўр қилиб қўйганга ўхшайди, шунинг учун ҳам сингари ўз хабаринида ўйланган нарсангизни амалда бир нарса деб, кўрсатишга уринмоқдасиз. АҚШ солиқ тўловчилардан олинаётган маблағлардан шу қадар кўп пулни Аллен Даллес раведкаси сарфлаётган бўлса ҳам, сингари ўз сийасатини шу раведканинг мана шундай бемаъни ва баъқана уйдурмаларига қўраётган экансиз, демек, бу раведка бир қаққага аримайидган раведка эканлиги кўриниб турибди.

Модомки, сингариинг раведкасини шу қадар ёмон ишлаётган экан ва сингари шунечки нотўғри маълумот бераётган экан, аммо, сингари Совет Иттифоқидаги аҳвол тўғрисида тўғрироқ тасаввур олишни истаётган экансиз, бу масалада сингари маслаҳат бериб кўмаклашишга ижозат беришлар. Сингари жаноб Гарримандан кўра яхшироқ раведкачи топа олмадик. У, жон-тани билан капитализмга, ҳусусий ташаббускорлик, деб атаётган нарсаларга содиқ эканлиги тўғрисида сингарида заррача шак-шубҳа туғилмас керак. У билан гаплашиб қўйинлар, агар гаплашганин истамагансиз, унинг СССРга қилган сафари тўғрисидаги ҳисоботини лоқал ўқиб чиқинлар. У бизнинг мамлакатимизга келган эди, ўзи хоҳлаган жойга борган, ўзи хоҳлаган кишилар билан учрашган эди. Натижада у ўзининг шу сафари тўғрисида ҳисобот эди ва бу ҳисобот «Россия билан тинчликда яшаймизми?» деган ном остида китоб бўлиб қолди.

«Биз (у, Американиннг ҳукмрон доираларини айтмоқчи) афсоналар билан ўзимизни алдамизми» ёки Совет Иттифоқида нималар бўлаётганини тўғрисидаги ўз тасаввуримизда бўлган чалкашлик тўғрисида сийсатга тартибсизлик киритишимиз ортиқ мумкин эмас. Коммунистик режими ахир бир кун ағдарилди, ёки бизнинг эътиқодимизда ўтди, деган бирор идея билан ўзимизга

Империалистларнинг агрессив сийсати муқаррар барбод бўлади

Уртоқлар! Америка агрессивларининг ивгогарлик ҳаракатлари тинчликсевар ҳамма халқларнинг қаттиқ газабини қўзғатмоқда. Ҳатто, Америка Қўшма Штатларининг ўзида ҳам агрессив кучларнинг ўбошмичаликларига қарши норозилик тўққини кучаймоқда. Қўпгина кўзга қўйинган сийсат ва давлат арбоблари, бизнесменлар, олимлар, публицистлар Америка ҳукуматининг ивгогарлик сийсатини кескин равишда қоралаб чиқмоқдалар. Чет мамлакатлардаги кўзга қўйинган давлат ва жамоат арбобларининг Қўшма Штатларининг шу сийсатини лашнаётла шармандасини чиқарган мақолалари ва гапларидан қилиб бизнинг матбуотимизда эълон қилинди.

Сингарила яна шу нарса ҳам маълумки, фақат Совет Иттифоқидагина эмас, шу билан бирга бошқа кўп мамлакатларда ҳам Америка қўриб-қўриқларнинг агрессив ҳаракатларига қарши оммавий норозилик митинглари бўлиб ўтди.

Шу билан бирга, шуни назарда тутиш керакки, рўй берган ҳодисани охиригача тушуниб олмаган одамлар капиталистик мамлакатлар

таскин беришимиз мумкин эмас». Миллионер Гарриман АҚШнинг ҳукмрон доираларига Совет Иттифоқининг экономика соҳасида ва ижтимоий ҳаётининг бошқа ҳамма соҳаларида «срақобат қилиб тотувлаш» тўғрисидаги «даъватини қабул этишни» тасвир қилади.

Биз ҳам бунга тўла қўйиламиз. Биз ўз шўхратимизни ҳимоя қилишга қодирмиз, шунинг учун ҳам тинч мусобақада енгиб чиқамиз.

Агар Қўшма Штатлар ҳукумати миллионер Гарриманиннг маслаҳатлари ҳам қамлик қилса, у, президентининг махсус ердэмчиси ва савдо-соноат доираларининг кўзга қўйинган намоёниси жаноб Рэндолнинг маслаҳатларига қулоқ солиши мумкин. У «Америка ташаббускорлигига коммунистларнинг даъвати» деган ўзининг китобида яқиндагина қўйидагиларни ёзди:

«Совет саноят ишлаб чиқаришининг ўсши суръатлари жуда катта. Советлар ишлаб чиқараётган жаминики миллий маҳсулотининг ҳар йил ўсши проценти ниҳоят даражада катта. Агар америкалик бизнесмен, мениннг компаниям чиқараётган маҳсулотлардан бирор хилини Советлар ҳар қанча истасалар ҳам, ишлаб чиқаролмайдилар, деб ўзини хотирхам қилиётган бўлса, бу нарса унинг ақлдан озганлигига кўрсатади». Бунинг мен айтётганим йўр, бу гапни АҚШ президентининг кенгашичиси айтиётди! «Биз ишлаб чиқараётган маҳсулотларининг бирор хилини улар ишлаб чиқараётган экан, балки уларда бунинг учун жуда ўринли сабаблар бор. Улар фақатқўлда одамлар эмас, лекин биз шундай объектив фактор билан ҳисоблашмоғимиз лозимки, улар ишлаб чиқаришининг ўзлари хоҳлаган ҳар қандай тармоқда биз билан белаша оладилар».

Капиталистини олқийлаб бериётган! Каранг, у қандай яхши гаплар айтибди! (Залда кулги, нарсанлар).

Рэндол совет ҳалқи тўғрисида гапириб, қўйидагиларни ёзди: «Ватанга муҳаббат рух халқининг азалик традицияси бўлиб келган; бу традиция асосида коммунизм пайдо бўлмадани анча олдин ҳам, бу традиция мавжуд эди, эндиликда русларнинг идеология билан тағин ҳам муносабатларини чексиз миллий гуруҳи тарққийет сари олда бориш йўлидаги ҳар қандай говни сунуриб ўтиб кетишга тайёрдир».

Ҳа, яна бир марта олдишайлик! (Гуладор давомий нарсанлар). Ақли одам эканлиги кўриниб турибди, мен ҳам уни таъриқлайман, чунки бизнинг воқелигимиз ҳодисалари бундай тушуниш америка халқи билан фақат тинчликда эмас, шу билан бирга дўст бўлиб ялашга ҳам имконият беради. Бу гапни Қўшма Штатлар президентининг ердэмчиси айтипти. У Қўшма Штатлар президентига ердэмчи бўлиш эмас, балки президент бўлишга арийдиган одам экан. Агар шундай киши президент бўлганида эди, афтидан, Қўшма Штатлар билан муносабатларимиз жуда яхшиланиб кетиши, дўстона муносабатларга айланиб кетиши мумкин эди. Лекин у ерда кимни президент қилиб сайлашни биз ҳал қиламиз. Бунинг Америка халқи ҳал қилади, шу сабабли биз унинг ишларига аралашмаймиз.

Бундай эътироф қилиб айтилган гаплар олдида Аллен Даллес, унинг раведкаси ва Америка пропагандаси Совет Иттифоқидаги аҳвол тўғрисида ўйлаб чиқарган бесўнақай уйдурмаларнинг қандай қиммати қолди? Модомки, бу раведка ўзининг беаҳқолиги ва рази уйдурмалари билан ўз ҳукуматини даққиллатиб, уни америкаликлар олдида, бутун дунё олдида шармандас-шармсоз қилаётган экан, демек, бу раведка бир қаққа ҳам аримайди!

Мен бунга илоҳа қилиб яна шуни айтар эдикки, бундай аҳмоқона раведкага тоқат қилиб турган ҳукуматинг ҳам унчалик қадри бўлмайди.

да, шу жумладан, Қўшма Штатларда ҳали ҳам бор. Бунга кўп жихатдан сабаб шуки, капиталистик мамлакатларда бутун пропаганда машинаси—матбуот, радио, телевидение одамларини алдаш, чалғитиш, рўй берган вазиятни бузиб кўрсатиш учун ишга солинган. Бу пропаганда кечаси-кундули жар солиб, Америка қарбийларининг агрессив ҳаракатлари Совет Иттифоқи айтиётганидек у қадар қўрқинчилик эмас, деб тинимай вайсаямқо.

Шу муносабат билан мен ҳукуматлар бошқилари кенгашиининг ишчи яхши бошланиб, яхши туталган ҳақиқатдан ҳам астойдил истакдан ва кенгаш бўлай қолганлиги сабабли, таъйидирки, ҳаяжонга тушган ва хафа бўлган одамларга муножаат қилоқчиман. Биз уларнинг нега хафа бўлганини тушунамик, чунки улар каби биз ҳам шу кенгаш ўтказилишини астойдил истаган эдик. Бунинг истагани қолмасдан, шу кенгаши қачирмиш учун бир қанча йиллардан бери эъри бериб курашиб келган эдик.

Базин кишилар вазиятини ҳали етарли даражада яхши тушуниб олмаган бўлсалар керак. Мана шундай

кишилар Парижда мента: Эйзенхауэрни аясангиз-чи, — рўй берган воқеага у ич-чиқдан афсусланаётандир, деган гапларни айтишди.

Хотин-қизларнинг яқинда Копенгагенда бўлиб ўтган халқро конгрессининг делегацияси билан Парижда бўлган суҳбат мениннг эсимга тушди. Базин вақилалар Америка ҳукуматининг агрессив ҳаракатларини қоралаш билан бирга: ҳатто, Америка ҳукуматининг кечирим сўрагани ҳам кутиб ўтирмай, ҳар ҳолда, юксак доирадаги кенгашини ўтказишга розилик берсангиз бўлмасмиди? деб мента савол беришди.

Вақилалардан бири бундай деди: «Америка ҳукуматининг кечирим сўраши жуда қийин гап». Бошқа ҳукумат кечирим сўраши мумкин экану, аммо Америка ҳукуматининг кечирим сўраши қийин гап экан ва мен шунга қараб муомила қилишим лозим экан. «Уларнинг кири жуда баланд», деди у. Уларнинг бу кириин пасаитириб қўйиш керак! Мен бунга жавобан айтдимки, бу гапнинг тўғри.

Нега биз Қўшма Штатларнинг агрессив ҳаракатларига чидаб туришимиз лозим? Ўзингиз ўйлаб қаранг, агар биз Қўшма Штатлар кечирим сўрашини кутмай, музокаралар столи ёнига ўтирсак, бунинг оқибати нима бўлишини биласми? Бундай қилиш уларнинг Совет Иттифоқи тепасида жосуслик қилиб учинларини қонуний иш, деб тан олиш бўлур эди. Бунинг оқибати нима бўлиб чиқар эди? Агрессорлар бизни эғиб олмақчи бўдилар. Агар биз қаддимизни букканимизда эди, улар бизнинг устимизга эгар ташлаб бўлур эдилар, сўнгга миниб олиб, бизни қамчилаб ҳайдаб берадилар. Уларнинг муддаси мана шу эди!

Лекин империалистик жанобларнинг умидлари пуч бўлиб қолди. Биз уларга қатъий қилиб айтдик: биз учун тенг ҳуқуқли шароит вужудга келтирилмагандан бундай кенгашида Совет Иттифоқи қатнашолмайди ва қатнашмайди. дедик.

Такрор айтманки, юксак доирадаги кенгаш бўлай қолганлиги соф виждонли кишиларнинг қўйиши қўйи қилди. Бундай кишилар Америклада ҳам бор. Бундай кишиларда алам, хафалик ҳислари ҳодисалар тўғрисида ҳушёрлик билан фикр юритиш қобилиятидан устунлик қилаётир.

Мана жаноб Гарстини одиб қўйинг, у мениннг аски дўстим ва Американиннг аски фермери. Маккажўхорида доир ишларни жуда яхши билди. Шу Гарст ҳам сийсатда унчалик кучли бўлиб чиқмади. Унинг назарида президент Эйзенхауэр Парижда «таққирланган» эмиш ва нисалла томон ҳам хатога йўл қўйган эмишлар. Мен унинг бу гапларига хафа бўлмайман, албатта, чунки унинг ҳисларини тушунаман. Бироқ, такрор айтманки, ҳар бир киши муҳим халқро воқеаларга баҳо бермоқчи бўлса, у ўз ҳиссиётига қарай иш қилмасдан, балки ақл-идрок маслаҳатига қараб иш қилиши лозим.

Жаноб Гаретга киеқча жавоб бериб ўтмоқчиман. Сизнинг жўхори зорингиздаги бутун ҳиссини қимдир бироқ кечаси ташиб олиб кетди, деб фараз қилинг. Далага бораингиз, унда ҳеч нарсас қолмабди. Сиз, нисҳат, ўғрини тутиб олдингиз. Сиз ҳиссини судга етаклаб бермоқчисиз, унда зарарин ундириб олмақчисиз, аммо, у бўлса, гердайдир туриб олиб, жаноб Гарст, сизнинг маккажўхорингиз мента ёки қолди; мен бу маккажўхорини илгари ҳам ўғирлаб юрган эдим, бундан буён ҳам ўғирлаб йи бераман, деб айтди.

Ўхш, сиз бундай ҳолда ўзингизни қандай ҳис қилган бўлур эдингиз, жаноб Гарст?

Америка ҳукумати ҳам Совет Иттифоқида ўзининг ўғри жосус сийсатини юбориб, бизга нисбатан бамисоли шундай иш қилди. Ахир, бу билан халқро муносабатларининг ҳамма нормалари бузилди-ку! Ҳозир мен, жаноб Гарст, сизнинг маккажўхорингиз тўғрисида гапирдим, лекин бошқа бирор америкалик унча ўғри берибди кираси-у, яна бунинг устига ўша ўғри нега мени ушлаб олдинг, деб аччиқанса, бундай ҳолда ўша америкалик билан ҳам шундай воқеа рўй бериши мумкин-ку, ахир!

Қани айтинг-чи, жаноб Гарст, агар бизнинг қарбий сийсатимизни сизнинг фермангиз тепасидан учиб кетса-ю, кейин биз ўзимизни хавфсиз ҳис қилмоғимиз учун сизнинг мамлакатингиз тўғрисида бизга маълумотлар керак эди, деб айтсак, унда нима бўлур эди? Бу ҳол сизни ҳам газаблантирган бўлур эди, албатта, чунки сиз соф виждонли кишинсиз.

Сиз, жаноб Гарстга, сизга меҳмон бўлиб борган вақтимизда, сиз ўз фермангизни, бамисоли ўз суверенитетингизни қандай ҳимоя қилганинги эслагиб ўтмоқчиман. Журналистлар ва фотоператрлар сиз белгилаб қўйган тартибга бўйсунилиш истамаган эдилар. Ушунда сиз «суверенитетингизни» ҳимоя қилоқ учун ҳамма воситалардан фойдаланган эдингиз. Сизнинг қуроллигини йўқ эди, бунинг ўзи кўриганман, лекин уларнинг устига маккажўхори илдиларини ота бердин-

гиз ва шу қадар берилиб ҳаракат қилдингизки, ҳатто, мувозанатингизни йўқотиб, қўқурга йиқилиб тушдингиз. Мен сизнинг бу қилганингни кўриб, жиламайган эдим ва сиз ўз мустақиллигингизни, ўз суверенитетингизни ҳақиқатан ҳимоя қилаётган киши эканлигингизни тушуинган эдим, лекин бу суверенитет қўрангиз доираси билан чекланган суверенитет эди, албатта!

Нью-Йорк газетасининг мухбири Солсбери олдингиздан чиқиб қолганида, сиз уни, ҳатто, кечирасиз, ботинка билан юмшоқ жойига бир тепган эдингиз. Бу қўпроқроқ ҳаракат бўлган эди, лекин бунинг сабаби маълум эди, чунки сиз бу ҳаракатни ўз фермангизда қилган эдингиз ва у, ферма ағасини итармаслиги керак эди.

Сиз, жаноб Гарст, ўз «чегараларингизни» ҳимоя қилоқ учун ҳамма чораларни қўрдингиз, ақка ўзингиз бу жанда ютқизиб қўйингизни тушуинганингиздан кейин, фермер дўстларининг қаққирланган, олтарига миниб келишини, деб қичқириб юбордингиз. Сиз мента таскин бериб, ҳозир казаклар келишди, деб айтган эдингиз. Семён Михайлович, сиз ўша чавандозларни қўрмадингизда!

Бас, шундай экан, жаноб Гарст, ўзингиз ўйлаб қўйинг, пропагандаларнинг сохта найрангларига учманг, бир ўзингиз ўз виждонингиз билан маслаҳатлашиб қўйинг, ана шунда сиз тўғри ҳулосалар чиқариб оласиз. Америка қарбий сийсатчи Совет Иттифоқининг ичига учиб қирганида, мен Америка Қўшма Штатлари президентига ташақкур изҳор қилиб, ўзининг визит карточкасини юборолмайман, бу билан ҳушумотлаша бўлиб, унга сиз тинчлик фаришаси деб айтолмайман, мениннг бу ҳолатимни тушунангиз керак. Агар мен шундай қилганимда эди, фақат совет халқинингизга эмас, шу билан бирга, тинчликчи муштор бўлган соф виждонли кишиларнинг ҳаммасини ҳам аластан бўлур эдим, уларнинг истак ва орауларига ҳамда талабларига ҳилоф иш қилган бўлур эдим.

Рўй берган аҳвол ҳақида ҳақиқатини ҳали ҳам охиригача тушуниб олмаган, Америка пропагандасининг далаёлларига ҳали ҳам ҳаддан ташқари кўп ишонаётган кишиларга маслаҳатини шуки, сингари АҚШ агрессив сийсатининг базин илҳомчилари ва шу сийсатни ўтказувчилар томонидан сўрбетлик билан айтила-

лақо ҳаққоний фикрлар ҳозирги вақтда айтилаётганлиги аниққас қувончи бир ҳолдир. Биз, совет кишилари, Герб давлатлари Осейнинг буюк давлатларини ҳукуматлар бошлиқларининг кенгашига қатнаштириш зарурлигини англаб олдиларки лозим бўлган пайт келди, деб ҳисоблаймиз. Бу адолати иш бўлур эди. Маълумки, бу давлатлар мустамлакачиларга қарши, империалистик қарши курашда ўз мустақилликларини қўлга киритдилар, эндиликда эса, мувофакиятлий равишда ривожланимоқдалар, кучга тўлмоқдалар ва ҳозир халқро масалаларини ҳал қилишда муҳим роль ўйнамоқдалар.

Фақат бугунги кунингизга кўриб қолмасдан, эртаги кунни ҳам қўриш керак. Уруш ва тинчликнинг эртага пайдо бўладиган масалалари бугун туғилаётир-ку, ахир. Шу сабабли, ҳамма мамлакатлар халқларининг эртаги кунини булутсиз кун бўлиши учун, эртаги кун ҳақиқатан тинч ривожланишини таъминлайдиган шарт-шароит вужудга келтириши учун Герб давлатлари халқ Хитой билан муносабатларини сира кечиктирмай нормаллаштиришлари, Хитой Халқ Республикасини, Хиндистони, Индонезияни, аҳтимолик, бошқа мамлакатларни ҳам бўлажак музокараларда қатнаштиришлари лозим.

Герб давлатларидаги давлат арбобларининг нутқларида ва матбуот саҳифаларида бундай соғлом фикрлар айтилаётганлигини таъриқлаш мумкин, ҳолос.

Базин бир кишилар бундай савол беришлари мумкин: юксак доирадаги кенгаш олти-саккиз ойдан кейин ҳам тўланмас-чи, унда нима бўлади? Агар шундай бўладиган бўлса, биз афсусланган бўлур эдик, албатта. Лекин биз бунга таъжубланмас эдик. Биз бунинг, тинч-тотув яшашни яхши таъминламоқ учун лозим бўлган шарт-шароитни вужудга келтириш зарур, деган фикр Америка Қўшма Штатлари раҳбарларининг миёсида ҳали пилиш этилмаган экан, деган маънода тушуинган бўлур эдик. Лекин АҚШ раҳбарларига ёқадими ёки йўқми, тинч-тотув яшаш реал факт бўлиб турибди. Бу тотув яшаш яхши дўстона негизда давом этадими, ёки бир-бирига ўчакшинган тотув яшаш бўладими, — бутун гап мана шундай, ҳолос. Америка Қўшма Штатларида бизнинг замонимизда бирдан-бир реалистик сийсат бўлган тинчлик ва тинч ҳамкорлик қилиш сий-

сатини ўтказадиган арбоблар ахир бир кун раҳбарликини қўлга олишга ишонами.

Шунақа вақт қачон келади? Бу бизга боғлиқ эмас, шунинг учун ҳам биз фобилилик қилмаймиз. Лекин биз инсоннинг ақл-идрокига ишонамиз ва шу сабабли, албатта, шундай бўлади, деб айтмоқдамиз. Шундай вақт келгунча сабр қилишимиз мумкинми? — Мумкин! Шу сабабли биз ҳозир Американиннг реакцияон доиралари авж олдириб юборган шоккин-суронларини тамомлаш соувқонлиги билан кузатиб турибмиз. Шундай вақт келгунча, биз етилган халқро проблемаларини, шулар қаторида Германия билан сулҳ шартномаси тузиш масаласини, шу жумладан, Гербий Берлин масаласини музокаралар олиб бориш йўли билан бартараф қилишга аввалгидек ҳаракат қиламиз, халқро ҳамкорлигини мустаҳкамлаш учун кураша берамиз.

Бизнинг сийсатимиз тўғри, одил сийсат, бу сийсатни ўзгартиришининг нима ҳолати бор?

Агрессорларнинг сийсатини эса, ақли роса кишилар қувватламайди ва қувватлаши мумкин ҳам эмас.

Норвегия оқилона иш қилиб, Совет Иттифоқи тепасидан бесқинчи самолётларни учиртириш учун ўз мамлакатини территориясидан Америка қарбий-ҳаво кучларининг фойдаланишига қарши Қўшма Штатларга норозилик билдирди, биз бунинг мамнуият билан ҳисобга оламиз. Очик қўйиб турибдики, Норвегия ҳукумати ўз территориясидан чет давлатларининг базалари жойлашганлиги ва АҚШнинг бундай ҳаракатлари норвеж халқининг бошига қандай кулфатлар келтиришини тушуномоқда.

Покистон ҳукумати Совет ҳу

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқининг давоми

(Боши 1, 2 ва 3-бетларда)

Япониянинг позицияси тўғрисида ҳам бир-икки оғиз гапириб ўтиш керак. Япония ҳукумрон доираларининг айби билан шу вақтгача мамлакатларимиз ўртасида суҳб шартномаси тузилмаганига афсусланди бир ҳодир. Совет Иттифоқи Япония билан суҳб шартномаси тузмоқ, муносабатларини охиригача нормallasтирмоқ ва бу муносабатларни ўзаро манфаатли иқтисодий ва маданий алоқаларини кенг ривожлантириш йўлига солиб юбормоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқда.

Афсуски, Кисеи ҳукумати Қўшма Штатлар билан, аввало, бизга ва дўстимиз улуг хитой халқига қарши қарилган янги ҳарбий шартнома тузди. Япония ҳукумати ақлга тибан келмайдиган мана шундай сиёсат ўтказиб, ўз территориясини Америка базалари учун икки қўлаб бериб қўйди, АҚШ шу базаларга таяниб, Совет Иттифоқига, Хитой Халқ Республикасига, Корея Халқ Демократик Республикасига ва бошқа тасаллиқсиз мамлакатларга таҳдид солмоқда.

Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси территориялари тепасида учиб, жосуслик қилиш учун мўлжалланган самолётлар Американинг Япониядаги ҳарбий базаларида турибди. Япония ҳукумати шунини билиб қўйгани керакки, агар бу самолётлар шундай мақсадлар билан учиб келадиган бўлса, Совет Иттифоқи энг кескин чоралар кўришга мажбур бўлади.

Совет ҳукумати АҚШнинг ҳарбий базаларини қуриш учун ўз территорияларини бериб қўйган ҳамма мамлакатларнинг ҳукуматларини яна бир марта оғохлантириб, шунини айтидики, агар шу базалардаги самолётлар Совет Иттифоқига бостириб учиб келадиган ёки ҳужум қилишдан бўлса, у ҳолда, биз, албатта, ўзимизда бўлган ҳамма воситалар билан жавоб берамиз ва шу базаларга қаршатиқ зарбалар етказамиз.

Шу мамлакатларнинг ҳукуматларини уруш бошланг кетинига йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўришлари лозим, чунки АҚШдаги боши қизилган базалар билан шу мамлакатларни урушга тортишга интилоқлардан. Бу боши қизилган шахслар, уруш бўлиб қолган тақдирда, Европа, Осиё ва Африка мамлакатларига, яъни ўзларининг ҳарбий базалари жойлашган мамлакатлардаги халқларнинг қони билан қўғулбоққа оламан ва ўзимиз камроқ шикастланамиз, деб умид қилаётган бўлсалар керак.

Бу ҳом халд, албатта. Агрессия бўлган тақдирда, биз ҳақиқатан ҳам Америка базалари жойлашган мамлакатлардаги базаларга зарба етказамиз. Бунинг учун 2—4 минг километр узоққа учадиган ракеталардан фойдаланиш мумкин. Лекин бизда океан нариётидаги агрессорни ҳам емириш учун мўлжалланган қитчалар совет ракеталарининг ҳам бери.

Ўртоқлар! Қўшма Штатларда Совет Иттифоқига қарши бири кулватлаётган ҳукуматлар кўп, деган гапларни айтмоқда ва ёмоқда. Лекин бу қанақа қувватлаб эканлиги бутун дунёга маълум!

Халқларнинг иродасига хилоф равишда миллий куч билан ўзини сақлаб турган реакция ҳукуматлар бу нинда АҚШнинг энг жонажон шерикларидирлар. Дўстинг қилганини айтсанг, мен сенга ўзинг қилганини айтиб бераман, деган мақол бор. Президент Эйзенхауэрнинг ўзи АҚШнинг дўстлари деб ўзлон қилаётганларини санаб чиқадиган бўлса, жуда галати компания ҳосил бўлади. Бу компания орасида Испания ишчилар синфини ва деҳқонларини, демократ ва эркинликни қонга ботирган, Гитлер ва Муссолининг ёрдами билан мамлакатда фашистлар режими ўрнатган реакциялар, диктатор Франко кўзга кўринишли жой олади турибди. Энди бўлса у Эйзенхауэрнинг энг яхши дўсти бўлиб қолди. У Муссолини ва Гитлер ўрнига Эйзенхауэрнинг дўст қилиб олди. Франко ҳоқ катта, ҳоқ кичик ишла бўлсин, у ўз хўжайинларини олдилаган бардорлик қилмоқда. Унинг спорт соҳасида ишлатган найрагини кўриб, ҳозир бутун дунё кулиб, масхара қилишди. Ана шу Франконинг ўзи испан футболчиларининг совет командаси билан учрашувини тақдирлаб, Америка ҳомийсининг ўзи ҳимоятчи позициясида туриб, ўз дарвозасига гол урди.

АҚШ президенти собиқ президент Ли Сии Манни «энг яхши дўстим» ва «Кореянинг отаси» деб кўп марта айтган эди. Корея халқининг отаси ва вали-немати, деб ном берилган Ли Сии Манни Жанубий Корея халқи улоқтириб ташлади-ку, Жанубий Корея халқи Ли Сии Манни ҳақли равишда қонхўр, жаллод, деб атамоқда-ку, — бунга нима дейсиз? Жанубий Кореяда стихияли қўзғолол бўлди, энди у ерда бу кураш авж ола бошлади.

АҚШ президенти Тайвань оролидаги ўзининг «энг яхши дўсти» Чан Кай-ши ҳузурига боришга тайёранмоқда. АҚШнинг мана шу «энг яхши дўсти» ҳақида нималар дейиш мумкин? Чан Кай-ши улуг хитой халқи томонидан Хитой еридан улоқтириб ташланганлигини ва Хитойнинг Тайвань оролида Америка кулолининг ёрдами билан ҳозирча ўзи

ни сақлаб турганлигини бутун дунё билади. Шундай вақт келадикки, хитой халқи ўз жонажон ҳукуматининг раҳбарлигида Тайвань оролини Чан Кай-шидан ҳам, Америка империализмидан ҳам озод қилади.

АҚШ президенти Японияга ҳам сафар қилиб, бош министр Кисини олдига келмоқчи, у, Кисини ҳам ўзининг дўстим, деб айтатири. Бу ҳоқимнинг шон-шавкати тўғрисида гапириб ўтдим. Японияда ўз ватанининг мустақиллиги учун, япон халқининг манфаатларига ҳақиқатан ҳам жавоб бера оладиган ва ўз фаолиятида япон халқининг манфаатларини кўзлаб иш қила оладиган ҳукумат тузиш учун курашга бош кўтарган халқнинг овози тобора баралди янграётганлиги тасодифий эмас. Биз япон халқининг бу курашини таъбирлаймиз. Япон халқининг кураши «Йўқдесин Япония-Америка ҳарбий битими!» деган шпор остида ўтаётганлиги жуда диққатга сазовордир. Жуда катта намоёнлар Эйзенхауэрнинг Японияга келишига қарши норозилик билдираётганлиги тасодифий эмас.

АҚШ Эрон шоҳи билан ўзаро шартнома тузди. Бу шартномада нималар дейилди? Шартномада, агар Эрон шоҳига қарши бевосита ёки бевосита агрессия қилинса, АҚШ Эрон ёрдамга келиб, қўлақлаш шартларини ўз зиммасига олади, дейилди. Шартномадаги бевосита агрессия тўғрисидаги гап кўни чалғитиш учун, Эрон халқини алдаш учун айтилганлиги очик кўриниб турибди, чунки Эронга ҳеч қандай қўлақлашгани маълум. Хўш, шартномада «бевосита» агрессия, деб айтилган сўзининг маъноси нима? Маълум халқнинг эълмлардан қўғулбоқлаш учун курашга бош кўтариб чиқишга уринишнинг улар «бевосита» агрессия деб айтилди. Шундай қилиб, АҚШ жанглар бўлишдек шармандан роли ўз зиммасига олди — халқнинг газабини тобора кучайтираётган режимга ёрдамга келишга сўз берди.

Осиё, Европа ва Жанубий Американинг бошқа бир қанча мамлакатларида ҳам шундай аҳволи кўриб турибмиз.

Америка империализмларининг бошқа бошқа гавалар ҳам бор, деб ўйлайман, чунки ҳозир халқлар ўз мустақилликлари учун, АҚШ монополиялари томонидан қўйилган, ўз халқига эмас, балки шу монополияларга хизмат қилаётган ҳукуматларни улоқтириб ташлаш учун курашга қўзғолоқлар. Халқлар ўз мамлакатларининг суверен мамлакатлар бўлиб қолишини истайдилар, ўз халқига саломат билан хизмат қилаётган ҳукуматга эга бўлишни истайдилар.

Лекин тун ҳар қанча қоронғи бўлса ҳам, ҳаммиса тоғи отди. Реакцион ҳукуматлар нақадар кучли бўлмасинлар, уларнинг ҳукумронлиги, албатта, барбод бўлади. Россияда шундай бўлди, Хитойда ҳам шундай бўлди, бошқа кўп мамлакатларда ҳам шундай бўлган. Лоқал кейинги мисоллардан бирини олиб қўрайлик. Америка империализми Кубага ҳукумрон қилиб қўйган Батиста бу ерда узоқ вақт даур сурди. У неча йиллаб диктатор бўлиб, Куба халқини эзиб келган бўлса ҳам, лекин халқ кўзголи, қўрамонлар пайдо бўли, халқнинг асл фарзандлари Кубани эълмларга қарши курашга қўзғатдилар ва Америка империализмининг бу агентини ҳайдаб юбордилар, оташин ватанпарвар Фидел Кастро бошчилигида халқ ҳукуматини туздилар, бу ҳукумат Куба халқининг манфаатларини қўлайлигини сибас ўтказмоқда.

Халқларнинг реакция режимлар асортини улоқтириб ташлаш мукаррар. Биз бу тарихий процесс бўлаётганлигини кўриб турибмиз. Бу мукаррар процессга халақит бера оладиган куч йў. Халққа қарши реакцияларни Америка кулолининг бераётган мадади ҳам қўтқариб қололмайди.

Америка Қўшма Штатларининг раҳбарлари ўз агрессия сибасларини оқлашга уриниб, Совет Иттифоқининг таҳдиди остида қолди, деб оқламоқда. Лекин улар капитализмни ағдарадиган хавф ҳақиқатда қай томондан келётганлигини кўрмайдилар.

Бизнинг ракеталаримиз гарчи жаҳонда энг қудратли кулол бўлса ҳам, лекин бу хавф бизнинг ракеталаримизники эмас. Кези келганда шунини айтиб ўтиш керакки, ракеталарнинг баян турларини ишлаб чиқаришни тўхтатиб қўйди, бошқа баъзи турларини ишлаб чиқаришни эса, қамалтирибди — ахир, ракеталар бодринг эмас-ку, ракеталарни ёл бўлмайди, агрессияни рақ қилмоқ учун эса, маълум миқдордан оптик ракета керак эмас. Кулолсизлигини тўғрисида битимга келилмагунча, Совет Иттифоқи ракеталарини тўла жанговар тайёр ҳолда сақлаб тура беради.

Капиталистик дунёнинг раҳбарлари шуни билиб қўйишлари керакки, капитализмга реал хавф бутунлай бошқа парсадан келатири. Ҳа, агар билгингиз келса, биз тинч иқтисодий мусобақа билан капитализмга «таҳдид солмоқдамиз», бу таҳдид борган сари тобора кучай беради. Жаноб капиталистларга айтилган сўзимиз шунки, қани келинлар, иқтисодий соҳада беллашиб қўрайлик, анашунда ҳамма халқлар галаба

ким томонида бўлишини кўрадилар! Биз мана шу тинч мусобақага тайёриямиз ва, сизларнинг ахши кўрган сўзингиз билан айтганда, сизларни майдонга чақирайтирмиз.

Ишчи ва хизматчилардан олинган солиқларни бекор қилмоқдамиз — мана шунинг ўзи сизларни курашга чақирувчи биринчи қўнғирокдир. Бу нияни кўрсатади? Биз, социалистик мамлакатлар, солиқларни бекор қилмоқдамиз, аммо, сизлар, капиталистик мамлакатлар, солиқларни йилдан-йилга қўпайтирмоқдамиз. Агар сизлар халқ манфаатларини ўзингизга ёт эмаслигини исбот қилмоқчи бўлсангиз, — чунки ҳозир сизлар капитализм сўзига «халқ» деган сўзни ёлғиштиришга кўп уринмоқдасиз, — нега сизлар биздан ўрнат олмайсиз?

Лекин сизлар бундай қилишга ботинолмайсиз, чунки капиталистик системанинг янашани таъминлаб келган нарсанинг ҳаммаси шундан иборатки, монополистлар меҳнаткаш халқни талаб, шу йўл билан бойлик ортирмоқдалар.

Америка Қўшма Штатларида ишчи ва хизматчилардан олинган солиқларни шу вақтгача бекор қилиш уёйда турсин, ақсинача, бу солиқлар ҳаммиса қўпайтирилатганлигини сабаби нима? Бунинг сабаби шунки, Америка Қўшма Штатларининг ҳукумати монополистларнинг ишчилар комитетидир, у, халқ манфаатларини ҳимоят қилмайди, қилиб монополиялар корпорацияларининг манфаатларини ҳимоят қилади. Америкадаги справочникларга бир қара-сангиз, бу савонинг жавобини дарров топасиз.

Америка Қўшма Штатларининг мулоффа министри, Париждаги учрашув арафасида кулол кучларни тўғрета қилириб, итгоғорона бўй-рўқ бериш билан ўз халқини қўрқитган Томас Гейтсинг ўзи ким? У, Филадельфиядаги миллионер банкирлар оиласининг аъзоси, Морган қонадон билан болганган кишидир. У «Дрексел энд компани» деган катта банк фирмасининг гушамаси. Ҳукумат мансабига ўтмасдан олдин, у «Бивер Коул корпорейшн» кўмир корпорациясининг вице-президенти ва бошқа бир қанча компанияларнинг директори эди.

У ўзига тайинлаб қўйилган маом билан яшаётган Маршал Малиновский эмас, Ҳозир Гейтсга Эйзенхауэр ҳукумати ҳам маом бериб турибди, уни Америка мулоффа министри мансабига кўтарган корпорациялар ҳам маом тўлаб турибди.

Америка жосус самолётларининг совет осмонига бостириб кириши АҚШнинг «миллий сибаси» деб эълон қилган АҚШнинг давлат секретари Кристиан Герттернинг ўзи ким? Жуда катта бойликнинг эгаси, Америкадаги «Стандарт ойл компани» нефть империясининг асосчиларидан бирининг қариндоши.

Солиқ исқанжасини тобора қаттиқроқ сиқайтган АҚШ молия министри Роберт Андерсоннинг ўзи ким? У ҳозирги мансабга тайинланмасдан олдин, Америка-Канада йирик корпорацияси бўлган, атом саноати билан болганган ва жаҳоннинг кўп мамлакатларида ўз капиталини ишлатиб турган «Бенчуер лимитед» корпорациясининг президенти эди. Бу корпорация атом ёнғилиси, никель ва бошқа стратегик материаллар етказиб бermoқда. У «Женерал моторс»; «Интернейшнл никель» ва бошқа монополиялар билан чамбарчарс болганган корпорациядир.

Бу рўйхатини ҳали анча давом эттириш мумкин эди. Лекин ҳозирги кунда Америка Қўшма Штатларини бошқариб турган кишилар қандай кишилар эканлиги тўғрисида тасаввур ҳосил қилмоқ учун шунинг ўзи ҳам қўйиб қилади. Ана шу зотлар капитализм дунёси «эркин» ва «демократик» дунё, деб уялмай даъво қилмоқдалар!

Империализмининг ҳимоятчилари капитал, радио, телевидение, матбуот ўз қўлларидан турганлигидан фойдаланиб, капитализм тузуминини оқлашга зўр бериб интиломоқдалар. Лекин уларнинг ниқоби ахир бир кун йиртиб ташланади. Халқлар эса, капитализм шароитида реал аҳволни социализм шароитида реал аҳвол билан таққослаб қўриб, қайси система ахшичилигини ўзлари тушуниб оладилар.

Ҳозир биз 7 ва 6 соатлик иш кунига ўтишни тугалламоқдамиз, 1964 йилда эса, 6 ва 5 соатлик иш кунига ўта бошлаймиз. Шундай қилиб, ақин келгусида бизда реал иш ҳақи сақланиб қолган ва, ҳатто, қўпайтирилган ҳолда, жаҳонда энг қисқа иш кун бўлади. Мана бу сизга иккинчи қўнғирок, жалооблар!

Халқ истеъмол қиладиган молларини ишлаб чиқаришни ривожлантиришга қўшимча равишда яна 25—30 миллиард сўм ажратиб тўғрисида СССР Олий Советининг ақиди бўлиб ўтган сессияси қарор қабул қилганлиги ҳам сизларга маълум. Капиталистлар шу вақтгача экономикасининг бу тармоғини энг аиф жой, социалистик давлатнинг ақидаси товоми деб ҳисоблаб келган эдилар. Улар Совет Иттифоқини, пойфазал, телевизор, кир ювиги машиналар ва халқ ис

теъмол қиладиган бошқа моллар ишлаб чиқариш соҳасида энг йирик капиталистик мамлакатлардан орқада қолаёттир, деб ҳаммиса бақирар эдилар.

Нима ҳам дер адик, биз бунини аширган эмасми. Қудратимиз ва кучимиз асосларининг асоси бўлган оғир саноатни биринчи навбатда ривожлантиришни таъминламоқ учун енгил саноатнинг баъзи тармоқларини ривожлантиришга сарфланган маблағни атайин тежаган адик.

Энди биз бундан 10—12 йил илгариги аҳволимизга қараганда, таққослаб бўлмаслик даражада кучли ва бадавлат бўлиб қолдик. Шунинг учун ҳам ҳозир биз оғир саноатни янада ривожлантириш тўғрисидаги қараратимизни сира бўшаштирмай, енгил саноатни ривожлантиришга кўпроқ маблар сарф қилишимиз мумкин. Бу эса, меҳнаткашларнинг

Халқ хўжалигининг барча тармоқларини янада кучли суратда юксалтирайлик

Ўртоқлар! Биз дунёда бўлаётган воқеаларга оёйишга ва хушбўйлик билан баҳо бермоғимиз керак. Америка милитаристларининг айби билан ҳукуматлар бошлиқларининг кенгаши бўлмай қолганлигидан ҳаммаимиз афсусланоқдамиз, албатта.

Аммо бу ҳол империализм ҳали яшар экан, капиталистик монополияларнинг манфаатларини ифода этувчи реакция кучлар ҳарбий авантюра ва агрессия қилишга интиловердилар, деган хулоса тўғрисидаги тасдиқлар, ҳолос. Шу сабабли барча халқлар гоят хушбўйлишлари, ер юзиде тинчликни сақлаш учун сабот-маотан билан кураш олиб боришлари керак.

Агрессия хавфининг олдини олиш учун нима қилмоғимиз керак? Социалистик давлатимизнинг қудратини булдан бўён ҳам бутун чоралар билан мустаҳкамлашамиз керак.

Совет халқи Ленин кўрсатиб берган йўлдан бориб, буюк ишларни қилди. Халқимиз эришган ажойиб галабалар бутун дунёга маълум.

Биз азамат қадамлар билан олға бормоқдамиз. Партиямизнинг XXI съезди халқ хўжалигини ривожлантириш етти йиллик планини тасдиқлабган пайтдан бўён атғир бир ярим йил ўтди. Аммо ана шу қисқа вақт қилиб кўп иш қилинди. Сизларга маълумки, саноатда ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришининг ўтган йилги плани анча ошириб бажарилибди. Бу йил етти йилликнинг иккинчи йилида саноат янада юксак даражада ишламоқда. Шу йилнинг тўрт ойи мобайнида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш юзасидан берилган топшириқ 104 процент бажарилибди.

Бизнинг мамлакатимизда саноат ишлаб чиқаришни ҳажим нечоғли ўсганлигини тасаввур қилмоқ учун қўйиладигани таққослаб кўрсатаман. Ҳозирги вақтда бизда саноатнинг бир кун ичида ишлаб чиқараётган маҳсулотни революциядан илгариги Россияда тахминан бутун бир ой ичида ишлаб чиқаришган маҳсулотдан ортиқдир.

Еки маҳсулотнинг ўсиши каби кўрсаткич олиб қўрайлик. Маҳсулот йил сайин, ой сайин тобора қўпаймоқда. Масалан, шу йилнинг тўрт ойи мобайнида 1959 йилнинг шу пайтига нисбатан қўйиладиган маҳсулотда кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқарилибди:

чўян 1 миллион 260 минг тонна, пулат қариб 2 миллион тонна, прокат 1 миллион 570 минг тонна,

нефть 6 миллион 150 минг тонна, газ 3 миллиард 500 миллион кубометр,

цемент 2 миллион 100 минг тонна,

электр қуввати 11 миллиард 200 миллион киловатт-соат,

ип-газлама 141 миллион квадрат метр,

чарм пойфазал 12 миллион 800 минг жуфт кўпроқ ишлаб чиқарилибди.

Шу нарсаси муҳимки, бизда ишлаб чиқариш ҳажимига ўсиб қолмай, балки саноатда чўшур сифат ўғаришлари ҳам рўй бермоқда. Кейинги таққосларда халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида меҳнат унумдорлиги тез охириб бормоқда, ҳомеде, ёқилги, электр қуввати, материаллар, ускуналардан фойдаланиш ахшиланган, ишлаб чиқариш қаражатлари қамалтириб бормоқда. Сизлар, коммунистик меҳнат зарбдорлари бу нига катта ҳисса қўшмоқдасиз. Сизларга шон-шарафлар бўсин!

Совет Иттифоқи ҳозирги вақтда халқ хўжалигининг барча тармоқларини муваффақиятдан суратда ривожлантириш, халқ истеъмол товарларини ишлаб чиқаришни қўпайтириш ва давлатимизнинг мулоффа қувватини мустаҳкамлаш соҳасидаги ҳар қандай ваифаларини муваффақиятчи ҳал этиш учун зарур ҳамма шароитларга эгадир.

Партия томонидан илгари суралган техника тараққийи программаси асосида саноат ишлаб чиқариши ўсмақда, меҳнат унумдорлиги ошмоқда. Барча иқтисодий районларда комплекс механизациялаш ва авто-

талабларини ахшироқ қондиришига имкон беради. Саноат молларининг аҳоли жон бошига истеъмол қилиш даражаси жиҳатидан капиталистик мамлакатлардан ўзиб кетадиган вақтимиз ақинлашиб қолди. Мана, бу сизга учинчи қўнғирок бўлади!

Коммунизм сари биз қанчалик тез олға томон борсак, мамлакатимиз қанчалик бадавлат бўла бeрса, совет кишилари қанчалик бахтиёр бўлиб ашай бeрса, ўз умрини тугатган капиталистик системанинг иллатларини халқлар шунчалик ахшироқ кўра бeрадилар, коммунизмнинг афзалликларини шунчалик аққо кўриб, қаноат ҳосил қила бeрадилар. Ҳеч қандай жосуслик, ҳеч қандай дўқлар, бизнинг осмонимизга юбориладиган ҳеч қандай самолётлар, ҳеч қандай дуо-илтжиолар капитализмни қўтқариб қололмайди!

матлаштириш, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш соҳасидаги ишлар кенг миқёсда олиб бормоқда. Ҳозирги пайтда эски техника билан олға силжиб бориш мумкин эмаслигини тушунайидиган кишини топши қилиб, деб ўйлайман. Техникани тараққий эттирмай туриб, ишлаб чиқаришни автоматлаштирмай ва механизациялаштирмай туриб, коммунистик қурилишнинг улугвор ваифаларини муваффақиятдан бажариш мумкин эмас.

Маълумки, партия Марказий Комитетининг ўтган йил июнь ойида бўлган Пленуми техникани янада тақомиллаштириш ва ишлаб чиқаришни ақин ташкил этиш масалаларини муҳокама қилган эди. Бу Пленумнинг қарорлари ҳозирдақо ажойиб натижалар берди. Инженерлар, техниклар, ишчилар техникани тараққий эттириш учун фаол кураш олиб бормоқдалар.

Бир ярим ойдан кейин, 13 июлда Марказий Комитетнинг навбатдаги Пленуми чақирилди. Бу Пленум партия XXI съездининг саноат, транспортни ривожлантириш, фан ҳамда техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий қилиш тўғрисидаги қарорлари қандай ражарилаётганлиги ҳақидаги масалани муҳокама қилди.

Баъзи кишилар бу масалани Марказий Комитетнинг Пленумида яна муҳокама қилиш учун қандай зарурат туғилиб, деб сўрашлари мумкин. Саноат ва транспортдаги ишларимиз ақини бормоқда-ку, дейишлари мумкин. Дарҳақиқат саноат ва транспорт ишларининг натижаларидан мамун бўлоамиз. Аммо коммунистларнинг, совет кишиларининг табииати шундайки, ютуқлар билан, бу ютуқлар ҳар қанча катта бўлса ҳам, мағрурлашиб кетиш бизга ҳос ҳуусуят эмас.

Турмуш олға бормоқда, совет кишилари ўз тақрибларини ва билмларини тобора оширмоқдалар, социалистик ишлаб чиқаришни кенгайтириш учун маълум имкониятлардан ақшироқ фойдаланиш маҳоратини эгалламоқдалар. Бунда гап қилинган иш ақунларини тўплаш тўғрисида бeраётган экан баъзи куёвуси ҳодимлари таққид қилиш ва новаторларнинг ижодий ташаббуси ҳамда бой тақрибсига, сизларнинг тақрибсизига таяниб, ўртоқлар, партия XXI съезди томонидан қўйилган ваифаларини тағин ҳам муваффақиятчи ҳал этиш тақрибларини ишлаб чиқиш керак.

Бизда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг миқдорини қўпайтириш ваифалари муваффақиятчи ҳал этилаётган экан ва планлар бажарилиб қолмай, балки ошириб ҳам бажарилаётган экан, саноатнинг бир қанча тармоқларида сифат жиҳатини яна ижодий нуҳсонлар ҳали ҳам бор.

Мен сифат тўғрисида гапиратганимда, завод ва фабрикаларимизда ишлаб чиқарилаётган буюмларнинг сифатини яна кўзга тутмай, бу сўзни кенг маънода тушунаман. Бу, албатта, жуда муҳимдир. Фабрика марказининг шўхрати учун курам дон барча хўжалик ва партия ташкилотларимизнинг диққат марказида турши керак. Ахир, ақини буюмин қўзғал олиш, ақини тузилган дойҳаиш кўриш ҳар бир кишининг маъноси-ку. Шу билан бирга ҳамма нарсани фан ва техниканинг янги ютуқларини ҳисобга олиб, оқилона ва тежамли ҳама энг фойдали қилиб ишлашни лозим, токи маҳсулотнинг ҳар бир единицига меҳнат ва моддий воситалар камроқ сарф қилиниб, ишлаб чиқарилисин.

Бинобарин, халқ хўжалигидаги ишларнинг барча сифат кўрсаткичларини ақинлаш керак. Таннарих, хўжалик ҳисоби, ишлаб чиқариш қаражатларини қамалтириш, жамғармаларни қўпайтириш учун кураш ва бошқа масалалар ана шулар жумласидандир. Бу—мамлакатимизнинг бойлигини янада қўпайтириш, миллий даромадни узулуксиз ошириш ва совет халқининг моддий фаровонлиги ҳамда маданиятини юксалтиришнинг хал қилувчи шароитидир.

Ўртоқлар! Кенгашимизнинг ишчилар колхоз ва совхозларининг кўпгина ишчилар кишилари қатнашмоқда. Улар ишчилар синфи билан биргаликда етти йиллик планини муддатидан илгари бажариш учун фидокорона меҳнат қилаётган қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари катта армиясининг вакиллариридирлар.

Колхозчилар, совхоз ишчилари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари кейинги йилларда Коммунистик партия раҳбарлигида колхоз ва совхозларнинг жамоат хўжалигини янада ривожлантириш ва қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида жуда кўп иш қилдилар.

1959 йилда қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 1953 йилдагига нисбатан бир ярим баравар қўпайганлигини айтиб ўтиш қиёфадир. Экин майдонлари 39 миллион гектар, ёки 25 процент кенгайди. Мамлакатда дон, техника экинлари, чорвачилик маҳсулотлари етиштириш анча қўшайди. Маҳсулдор чорвачиликнинг ҳамма турлари ва паррандалар сони кескин суратда орди.

Эндикда барча совет кишилари кейинги йилларда қишлоқ хўжалигида кўп иш қилинганлигини, аҳоли